

Šetření pojistných událostí a detekce pojistných podvodů

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

prof. Ing. Jan Mareček, DrSc., dr. h. c.

Vypracoval:

Marcela Marková

Brno 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci: „**Šetření pojistných událostí a detekce pojistných podvodů**“ vypracovala samostatně a veškeré použité prameny a informace jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou *Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací*.

Jsem si vědoma, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 Autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity o tom, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše.

V Brně dne:

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce profesorovi Ing. Janu Marečkovi, DrSc., dr. h. c. za jeho odbornou podporu a důvěru, spolupráci, cenné rady a poznatky, které přispěli k úspěšnému zpracování mé bakalářské práce. Poděkování patří také mým kolegům z bývalého pracoviště na oddělení likvidace pojistných událostí, celému speciálnímu týmu pro šetření pojistných podvodů, u kterých jsem našla silnou podporu při zpracování podkladů a při mém studiu se zaměřením na danou problematiku. Velké poděkování patří také panu Ing. Vlastimilu Rábkovi, Ph.D., který mi byl cenným konzultantem při zpracování bakalářské práce a poskytl mi mnoho rad. Také jeho několikaletou práci v oboru znalectví a díky jeho zaměření se na vyšetřování pojistných podvodů je mým vzorem a již na jeho první přednášce jsem získala mnoho poznatků k této problematice, které ve mně probudili velké nadšení pro tuto práci a tento obor. Také bych ráda poděkovala mým přátelům a rodině, kteří mi byli oporou při studiu.

Abstrakt

Bakalářská práce na téma „Šetření pojistných událostí a detekce pojistných podvodů“ je zaměřena na studii a problematiku práce členů týmu pro šetření pojistného podvodu. Analyzuje děje škodní události a poukazuje na motivy podvodného jednání. V úvodu je část věnována historii pojišťovnictví a prvnímu povědomí o pojistném podvodu. Také seznámení s terminologií a právní úpravou pro obor pojišťovnictví a podklady pro práci pracovníka likvidace pojistných událostí a speciálních týmů pro šetření pojistných podvodů. Dále se zaměřuji na samotnou práci pracovníka likvidace a pracovníků analytických, metodických a speciálních týmů pro odhalování a šetření pojistných podvodů. Zaměřením je především na šetření a analýzu děje škodní události. Součástí práce je i poukázání na to, jak snadné je být účastníkem pojistného podvodu, jaký byl motiv, záměr a příčina pro vznik pojistného podvodu. Praktickou ukázkou je seznámení se skutečným případem pojistného podvodu a sběru dat pro možnost průběžného šetření. Na závěr své bakalářské práce, na základě provedených vyhodnocení, uvádím praktická doporučení pro možnost minimalizace páčání pojistných podvodů. Zaměřuji se na prevenci pojistitelů a sjednatelů i možná opatření pro předcházení páčání pojistných podvodů, případně následném včasném odhalení.

Klíčová slova

Pojistná událost, Pojistný podvod, Poškozený, Pojistné plnění, Detekce, Prevence.

Abstract

Thesis on "Investigation of insurance claims and insurance fraud detection" is focused on the study of the issues and work team members for investigation of insurance fraud. Analyzes happening insured event and highlights the motives of deception. The introduction is devoted to the history of the insurance industry and the first awareness of insurance fraud. Also familiar with the terminology and legislation in the field of insurance and materials for work worker claims handling and special teams for investigation of insurance fraud. I will focus on the work itself liquidation worker, and workers analytical, methodical and special teams for the detection and investigation of insurance fraud. The focus is primarily on the investigation and analysis happening incident. The work also pointing out how easy it is to be involved in insurance fraud, what was the motive, intent and reason for the creation of insurance fraud. A practical example is the introduction of a real

case of insurance fraud and data collection for the possibility of ongoing investigations. At the conclusion of my thesis, on the basis of the evaluation mention practical recommendations for minimizing the possibility of committing insurance fraud. I focus on preventing insurers and insurance intermediaries as well as possible measures to prevent committing insurance fraud, or subsequent early detection.

Keywords

Insurance event, Insurance Fraud, Corrupt, Indemnity, Detection, Prevention.

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíle bakalářské práce	11
2.1	Cíle teoretické části práce	11
2.2	Cíle praktické části práce	11
3	Metodika - základní údaje	12
3.1	Základní pojmy.....	12
3.1.1	Pojistitel	12
3.1.2	Pojistník.....	12
3.1.3	Pojištěný	13
3.1.4	Oprávněná osoba.....	13
3.1.5	Pojistná smlouva	13
3.1.6	Pojistné podmínky	13
3.1.7	Pojistka.....	13
3.1.8	Pojistný kmen	13
3.1.9	Událost.....	14
3.1.10	Pojistná událost.....	14
3.2	Právní úprava.....	14
3.2.1	Zákon č. 37/2004 Sb.	15
3.2.2	Nový občanský zákoník (NOZ) č. 89/2012 Sb.	15
3.2.3	Pojistný podvod z pohledu současné platné právní úpravy dle § 210 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník.....	16
3.2.4	Spolupráce pojistitelů.....	16
3.2.5	Ochrana osobních údajů	16
3.3	Definice pojistného podvodu	16
3.4	Historie pojistného podvodu a právních norem	17

3.5	Členění pojistných podvodů.....	19
3.6	Příklady podvodného jednání	20
4	Analytická část - problematika práce členů speciálních týmů	22
4.1	Kdo páchá pojistné podvody.....	24
4.1.1	Motiv k provádění pojistných podvodů.....	24
4.2	Vybrané způsoby páchání pojistného podvodu	25
4.2.1	Podvody spojené s pojistným vztahem a trváním pojištění.....	25
4.2.2	Podvody obecného charakteru	26
4.2.3	Podvody z pojištění smrti	26
4.2.4	Podvody z úrazového pojištění.....	27
4.2.5	Podvody z nemocenského pojištění.....	27
4.2.6	Podvody z pojištění vozidel a majetku.....	27
4.3	Podnět pro zkoumání podezření na pojistný podvod.....	28
4.4	Práce členů vyšetřovacího týmů (bezpečnostního odboru).....	30
5	Praktická část - práce likvidace a vyšetřovacích týmů	33
5.1	Likvidace pojistných událostí.....	34
5.1.1	Typy dopravních nehod/pojistných podvodů v rámci motorových vozidel... ..	34
5.2	Hlášení události.....	36
5.3	Registrace události	37
5.3.1	Prohlídka poškozeného vozidla.....	37
5.3.2	Předání spisu k likvidaci.....	38
5.3.3	Popis nehodového děje	38
5.3.4	Určení výše pojistného plnění.....	39
5.3.5	Sběr a kontrola podkladů pro likvidaci	41
5.3.6	Uzavření spisu a vyplacení pojistného plnění.....	41
5.3.7	Zamítnutí výplaty pojistného plnění	42
5.4	Šetření.....	42

5.4.1	Popis události	42
5.4.2	Zúčastněná vozidla	44
5.4.3	Ověřování podkladů pro likvidaci pojistných událostí analytickým týmem.....	45
5.4.4	Posouzení fotografií	46
5.4.5	Metody k posouzení zkoumání dopravních nehod	46
5.4.6	Dřívější poškození vozidla.....	48
5.4.7	Skutečnost nebo podvod?	48
6	Prevence pojistných podvodů	50
6.1	Prevence ve spolupráci	50
6.2	Prevence technická.....	51
6.2.1	Metodika technické prevence.....	51
7	Diskuze	54
8	Závěr	57
9	Seznam použité literatury	59

1 Úvod

Podvod je jedním z druhů trestných činů patřících do kategorie majetkové kriminality. Podvody jsou považovány za velmi nebezpečnou formu trestné činnosti zejména pro svoji kvalifikovanost a výskyt jak v oblasti obecné kriminality, tak v oblasti hospodářské kriminality.

Základní formy páchání trestného činu podvodu, uvedené ve skutkové podstatě v § 209 (250) trestního zákona však platí i u trestného činu pojistného podvodu podle § 210 (250a) trestního zákona.

Pojistný podvod je spáchán ve spojitosti s pojištěním a dopouští se ho fyzické nebo právnické osoby za účelem získání výhody nebo obohacení se na úkor pojišťovny. K typickým formám pojistných podvodů můžeme zařadit pojistné podvody u důchodového pojištění, u úrazového pojištění, u pojištění léčebných výloh, u pojištění příjmů v době pracovní neschopnosti, u pojištění vážných chorob, u pojištění majetku jako je například pojištění domácnosti včetně rekreačních domácností, u pojištění staveb, pojištění vozidel, u cestovního pojištění, u pojištění odpovědnosti za škodu, a další.

Dochází k němu například již při sjednání pojistné smlouvy anebo následně při uplatnění nároků na pojistné plnění z právě uzavřené pojistné smlouvy, jsou-li uvedeny nesprávné údaje nebo jsou některé údaje zamlčeny. Také likvidace pojistných událostí odhaluje poměrné množství pojistných podvodů ať způsobených úmyslným jednáním nebo náhodnou okolností a tato okolnost je následně využita a zmanipulována.

Boj proti pojistnému podvodu, který je považován za velmi nebezpečnou formu trestné činnosti zejména pro svoji kvalifikovanost a výskyt jak v oblasti obecné kriminality, tak v oblasti hospodářské kriminality, je zásadní pro celou společnost, neboť neodhalené pojistné podvody vedou ke zhoršení celkového škodného průběhu pojištění s přímým dopadem na výši pojistného všech klientů pojišťoven.

2 Cíle bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je představení samotného pojistného podvodu. Seznámení s prací analytických a speciálních týmů pojišťoven a praktik, které pro svoji práci používají a průběhu šetření. Součástí toho je představení postupu práce pracovníka likvidace a jeho postupu při podezření na pojistný podvod. V nemalé míře i pohled na daná doporučení a možnosti pojistitelů, jež povedou ke snižování počtu vzniku pojistných podvodů.

2.1 Cíle teoretické části práce

Cílem teoretické části práce je pohled na problematiku pojistných podvodů z historického hlediska a jejich vývoj podle současných trendů v návaznosti na známé události posledních let. Představení postupů práce oddělení likvidace, analytických a speciálních týmů se zaměřením na nutnost dodržení daných zákonů.

2.2 Cíle praktické části práce

- seznámení s postupy při vyšetřování pojistných podvodů,
- představení různých praktik pro vznik pojistného podvodu a jeho využití,
- ukázka daného případu, který je posuzován a zkoumán pro podezření na pojistný podvod s ukázkou postupů vyšetřování,
- prevence a nastavení pravidel při sjednávání pojistných smluv
- evidence údajů, zjištění fotodokumentace o stavu pojišťované věci,

3 Metodika - základní údaje

3.1 Základní pojmy

V úvodní části uvádím důležité základní pojmy, které souvisejí s problematikou pojišťovnictví, likvidace pojistných událostí a pojistných podvodů. Stručně uvedu i jejich výklad. Upřesním právní základ a jeho pojmy. Dále představím pojištění a první zmínky o pojistném podvodu z historického hlediska a postupný vývoj právní a zákonné úpravy.

3.1.1 Pojistitel

„Pojistitel sdělí před uzavřením smlouvy zájemci o pojištění údaje, jejichž rozsah a způsob předání stanoví jiný zákon upravující pojišťovnictví. To platí i o skutečnostech, k jejichž změně dojde za trvání pojištění“ (Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, § 2760).

(1) *„Pojistitel vydá pojistníkovi pojistku jako potvrzení o uzavření smlouvy“ (Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, § 2775).*

(2) *„Při ztrátě, poškození nebo zničení pojistky vydá pojistitel na žádost a náklady pojistníka druhopis pojistky; to platí obdobně o vydání kopie smlouvy“ (Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, § 2782).*

Zákon č. 37/2004 Sb., O pojistné smlouvě definoval tento pojem poněkud výstižněji a to *„Je právnická osoba, která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost podle zvláštního zákona“ (Zákon č. 37/2004 Sb., ze dne 17. prosince 2003, § 3, písm. f).*

3.1.2 Pojistník

„(1) Pojistník má pojistný zájem na vlastním životě a zdraví. Má se za to, že pojistník má pojistný zájem i na životě a zdraví jiné osoby, osvědčí-li zájem podmíněný vztahem k této osobě, ať již vyplývá z příbuzenství nebo je podmíněn prospěchem či výhodou z pokračování jejího života.

(2) Pojistník má pojistný zájem na vlastním majetku. Má se za to, že pojistník má pojistný zájem i na majetku jiné osoby, osvědčí-li, že by mu bez jeho existence a uchování hrozila přímá majetková ztráta“ (Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, § 2762).

3.1.3 Pojištěný

„Pojištěný je osoba, na jejíž život, majetek nebo odpovědnost nebo jinou hodnotu pojistného zájmu se pojištění vztahuje“ (Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, § 2766).

3.1.4 Oprávněná osoba

„Oprávněná osoba je ta osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění“ (Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, § 2770).

3.1.5 Pojistná smlouva

„Pojistnou smlouvou se pojistitel zavazuje vůči pojistníkovi poskytnout jemu nebo třetí osobě pojistné plnění, nastane-li nahodilá událost krytá pojištěním (pojistná událost), a pojistník se zavazuje zaplatit pojistiteli pojistné“ (Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, § 2758).

3.1.6 Pojistné podmínky

„Pojistné podmínky vymezí zpravidla podrobnosti o vzniku, trvání a zániku pojištění, pojistnou událost, výluky z pojištění a způsob určení rozsahu pojistného plnění a jeho splatnosti“ (Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, § 2774).

3.1.7 Pojistka

„Pojistitel vydá pojistníkovi pojistku jako potvrzení o uzavření smlouvy“ (Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, § 2775).

3.1.8 Pojistný kmen

Je soubor pojistných smluv jednoho a více klientů ve správě daného sjednatel/zprostředkovatele, makléře, pojistitele. S daným kmenem se dá určitou formou manipulovat, odprodávat, provádět částečný nebo úplný převod na jiného správce apod. Pojistný kmen vypovídá o velikosti daného pojistitele, sjednatel či makléře.

3.1.9 Událost

„(1) Nastane-li událost, se kterou ten, kdo se pokládá za oprávněnou osobu, spojuje požadavek na pojistné plnění, oznámí to pojistiteli bez zbytečného odkladu, podá mu pravdivé vysvětlení o vzniku a rozsahu následků takové události“ (Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, § 2796).

Dříve, podle zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, který byl nahrazen právě Občanských zákoníkem 89/2012 ze dne 3. února 2012, byla definovaná událost jako škodná a pojistná.

„**Škodnou událostí** se rozumí skutečnost, ze které vznikla škoda a která by mohla být důvodem vzniku práva na pojistné plnění“ (Zákon č. 37/2004 Sb., ze dne 17. prosince 2003, § 3, odst. 1u).

„**Pojistnou událostí** je nahodilá skutečnost blíže označená v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění“ (Zákon č. 37/2004 Sb., ze dne 17. prosince 2003, § 3, odst. 1b).

3.1.10 Pojistná událost

„Pojistitel se zavazuje vůči pojistníkovi poskytnout jemu nebo třetí osobě pojistné plnění, nastane-li nahodilá událost krytá pojištěním (pojistná událost), a pojistník se zavazuje zaplatit pojistiteli pojistné“ (Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, § 2758).

3.2 Právní úprava

Velmi důležitou součástí této práce je výklad právní úpravy, která je nezbytnou součástí práce likvidátorů, analytických a speciálních týmů pro šetření pojistných událostí a případných pojistných podvodů.

Aktuální právní úprava oblastí práva, které se mohou týkat podmínek likvidace škodných událostí a následným šetřením pojistných podvodů:

- Zákon č. 39/2004 Sb. o pojišťovnictví ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 363/1999 Sb. o pojišťovnictví ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišťovnictví ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí

- Zákon č. 168/1999 Sb. o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla ve znění pozdějších předpisů
 - Zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů
 - Zákon č. 56/2001 Sb. o podmínkách provozu na pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů
 - Zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů
 - Vyhláška Ministerstva financí č. 303/2004 Sb.
 - Nový občanský zákoník (dále jen NOZ) č. 89/2012 Sb. Tento nabyt účinnosti od 1. ledna 2014. V závěrečné části mění a ruší ustanovení zákona o pojistné smlouvě, zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a pojištění vozidel.
 - Všeobecné pojistné podmínky (dále jen VPP)
 - Doplnkové pojistné podmínky (dále jen DPP)
 - Zvláštní pojistné podmínky (dále jen ZPP)
 - Smluvní ujednání (dále SU)

3.2.1 Zákon č. 37/2004 Sb.

Zákon č. 37/2004 Sb. ze dne 17. prosince 2003 o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů viz příloha č. 1. Tento dříve přesněji definoval vymezené pojmy a bylo přehledné se v něm orientovat, oproti tomu NOZ 89/2012 Sb. má široce vymezeno názvosloví pro tuto problematiku.

3.2.2 Nový občanský zákoník (NOZ) č. 89/2012 Sb.

Nabyt účinnost od 1. ledna 2014 a v závěrečných částech mění a ruší některá ustanovení zákona o pojistné smlouvě, zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a pojištění vozidel. Oproti starému občanskému zákoníku č. 40/1964 Sb. mnohem podrobněji upravuje oblasti odpovědnosti za škodu. S touto změnou pozbývá také platnost zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, čímž dochází ke změně některých základních pojmů a definic viz příloha č. 2. Dále pozbývá platnost vyhláška 440/2001 Sb., o odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění, avšak nadála, zůstal v platnosti zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích a zákon č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla (Haluza, 2015).

3.2.3 Pojistný podvod z pohledu současné platné právní úpravy dle § 210 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

Pojistný podvod, je trestný čin a tento je zakotven v právním řádu České republiky viz příloha č. 3.

3.2.4 Spolupráce pojistitelů

Pro vzájemnou spolupráci pojistitelů je nutné dodržovat společná ustanovení dle § 129 zákona č. 277/2009 Sb o pojišťovnictví viz příloha č. 4.

3.2.5 Ochrana osobních údajů

Pojistitelé se v souvislosti se společným ustanovením zákona č. 277/2009 Sb., § 129, také řídí zákonem 101/2000 Sb. O ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů.

„(2) Správce, který provádí zpracování podle § 18 odst. 1 písm. b), je povinen zajistit, aby informace, týkající se zejména účelu zpracování, kategorií osobních údajů, kategorií subjektů údajů, kategorií příjemců a doby uchování, které by byly jinak přístupné prostřednictvím registru vedeného Úřadem podle § 35, byly zpřístupněny, a to i dálkovým přístupem nebo jinou vhodnou formou“ (Zákon č. 101/2000 Sb, ze dne 4. dubna 2000, § 18).

3.3 Definice pojistného podvodu

Pojistný podvod je druh trestného činu, je jednou z velmi nebezpečných forem trestné činnosti, patří zejména do kategorie majetkové kriminality. Spadá do oblasti hospodářské a obecné kriminality. Je možné jej definovat jako jednání, kterého se dopouštějí fyzické nebo právnické osoby za účelem získání prospěchu nebo obohacení se na úkor pojistitele. Jedná se o záměrné (úmyslné) klamání. Pojistný podvod je posuzován podle skutkové podstaty § 210 trestního zákoníku, který dále uvádí, že pachatel daného trestného činu může být odsouzen k trestu odnětí svobody v horní hranici sazby až 10 let.

Pojistného podvodu se dopustí každý, kdo při sjednávání pojistné smlouvy nebo uplatnění nároku na pojistné plnění uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí nebo záměrně úmyslně vyvolá pojistnou událost nebo stav vzniklý pojistnou událostí udržuje v úmyslu zvýšit vzniklou škodu. Jde o záměrné klamání, kdy úmyslem je uvést pojistitele v omyl, pro možnost získání výhody a obohacení se. Toto záměrné klamání je směřováno ke vzniku pojistné smlouvy, nebo při hlášení pojistné události a přednesu nároku na pojistné plnění. Úmyslné zkreslení nebo nedostatek a opomenutí sdělení důležitých informací vede ke vzniku klamavého jednání. Může se jednat o jakoukoli fázi vztahující se k pojištění a k pojistnému riziku. Ve skutečnosti by nedošlo k potvrzení nároku na pojistné plnění, pokud by skutkový stav byl pravdivě uveden a vysvětlen. Potom by, např. nárok na pojistné plnění z dané pojistné smlouvy, nebyl právně podložen a již na počátku by byl zamítnutý ze strany pojistitele. Podvodné jednání nastává i tehdy, když se jedná jen o částečný nárok pojistného plnění.

3.4 Historie pojistného podvodu a právních norem

S Pojistným podvodem se setkáváme již v době, kdy vznikají první pojišťovací spolky a první komerční pojišťovny. I přesto, že o této skutečnosti nejsou téměř žádné písemné podklady, je tato problematika celosvětově řešena již od prvopočátku, kdy se první občanské pojišťovací spolky zaměřovali výhradně na ochranu lodní dopravy, zemědělských plodin, zvířat a ochranu majetku před přírodními živly.

„Za císaře pána když v roce 1699 podal Jan Kryštof Bořek zcela novátorský návrh na zavedení povinného požárního pojištění budov v Čechách, stal se jeho návrh prvním dochovaným záznamem na území České republiky svědčícím o tom, že požáry a škody, které tento živel dokázal napáchat, byly značné a rozhodně dělaly našim předkům těžkou hlavu“ (<http://www.hvp.cz>, [online] 2016).

Již v první polovině 18. století, Marie Terezie, v roce 1748, vytvořila fond, z jehož prostředků byly propláceny škody na majetku způsobené požáry, povodněmi a nepřízní počasí. V tomto období začaly být požáry velkým problémem, neboť veškerá obydlí byla stavěna ze dřeva.

Následně v 19. století bylo důležitým krokem ve vývoji pojistného práva přijetí Všeobecného zákoníku občanského. Jsou zde již prvopočátky zejména dopravního pojištění, toto se týkalo zejména lodní dopravy. Ovšem stále se zapomínalo na životní pojištění, i přes to, že život je nedocenitelný a ve srovnání s jakýmkoliv

majetkem nevyčíslitelný. Všeobecný zákoník občanský, z roku 1811, se také vůbec nezaměřoval na činnost a vznik pojišťoven.

V českých zemích, již v roce 1827, vznikla první česká pojišťovna a to První česká vzájemná pojišťovna, jež byla právní nástupkyní České pojišťovny. Následně v roce 1869 vznikla životní pojišťovna Slavia a v roce 1872 první česká zajišťovna První česká zajišťovací banka v Praze.

Až ve 40. letech 19. století se začala tvořit právní terminologie a v roce 1880 měl zajistit činnost pojistitelů a chránit práva pojištěných pojišťovací regulativ.

V 19. Století, byl vydán zákon o ručení za škody z provozu vozidel. V roce 1900 byla založena Hasičská vzájemná pojišťovna. Ovšem velkým nedostatkem byly právní úpravy pojišťovnictví, a proto se v roce 1915 rozhodla vláda provést nápravu a reformu v této oblasti.

V období první republiky, roce 1918 – 1938, již evidujeme i pojistné podvody zejména v dopravním pojištění a v pozdějších letech především ve žhářství. V tomto období byl v platnosti zákon č. 501 z roku 1917. Ovšem v roce 1922 byl přijat zákon č. 65/1922 Sb.z.a. n., který již sjednotil určité části pojišťovacího regulativu. A tak v období let 1924 – 1929 byly přijaty změny právních norem a vznikaly nové, které velmi ovlivnili vývoj československého pojišťovnictví.

„Charakteristickým rysem vývoje pojištění v letech hospodářské konjunktury byl také mimořádně nepříznivý škodní průběh požárního pojištění, na němž se do značné míry podílely právě pojistné podvody. Představitelé československého pojišťovnictví v druhé polovině 20. let pozorovali se stále rostoucím znepokojením sílící příznaky paličství v pojištěných budovách, zejména na venkově“ (Marvan, Chaloupecký, 1993, s. 197).

Další vývoj pojišťovnictví velmi ovlivnily zákony č. 198/1932 Sb.z. a n. ze dne 23. prosince 1932 o dopravě motorovými vozidly. Pro koncesionáře byl povinností, měli povinnost uzavřít toto pojištění odpovědnosti na zabezpečení závazků vyplývajících z odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla. Předložení tohoto typu pojištění bylo podmínkou pro vydání koncesní listiny ze strany živnostenského úřadu. Dále vstoupil v platnost zákon č. 145/1934 Sb. ze dne 3. července 1934 o pojistné smlouvě, zákon č. 147/1934 Sb. z. a n. ze dne 11. července 1934, o zabezpečení nároků pojistníků v pojištění soukromém a o státním dozoru na soukromé pojišťovny. Vzhledem k tomu, že zákon č. 198/1932 Sb. byl zaměřen jen na povinnost koncesionářů, ukázal se jako nedostačující a proto zákonem č. 81/1935 Sb. z. a n. ze dne 26. března 1935 o jízdě motorovými vozidly, byla uložena povinnost, každému držiteli motorového vozidla, nejen koncesionářům, uzavřít povinné ručení.

„Podle nich mohli být potrestáni členové správního orgánu pojišťovny, její vedoucí úředníci, odpovědní pojistní technici nebo likvidátoři za porušení v zákoně vyjmenovaných povinností hrubou nedbalostí“ (Marvan, Chaloupecký, 1993, s. 197).

Ve 30. letech se ve velkém rozmáhá trestná činnost pojistného podvodu, kdy zaměření bylo především na fingované úrazy nárokované z úrazového pojištění, také se stále ukazují v nejrozsáhlejší měřítku pojistné podvody z požárního pojištění a pojištění vloupání.

V období II. světové války spravovalo oblast pojišťovnictví Ministerstvo hospodářství a práce. Tato oblast byla v režii Německé vlády, a nebyl zde prostor pro páchaní pojistných podvodů.

Po II. světové válce spadalo pojišťovnictví pod Benešův dekret č. 103/1945 Sb. presidenta republiky ze dne 24. října 1945 o znárodnění soukromých pojišťoven. V roce 1950 se povinné pojištění změnilo na zákonné pojištění.

S příchodem komunismu se trestání za pojistný podvod důrazně zpřísnilo a s novelou trestního zákona z roku 1990 se délky trestu, za pojistný podvod, zdvojnásobili oproti klasickému podvodu dle § 132 trestního zákona č. 140/1961 Sb.

„S účinností od 1. ledna 1992 došlo k velké novelizaci Občanského zákoníku z roku 1964, a to zákonem č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje Občanský zákoník. Úplné znění takto novelizovaného Občanského zákoníku vyhlásilo Předsednictvo Federálního shromáždění pod č. 7/1992 Sb. Pojištění zde bylo zařazeno do závazkového práva (osmá část, patnáctá hlava) a upraveno v ustanoveních § 104 a §§ 788 až 828“ (Chaloupecký, Marvan, 1997, s. 445).

V roce 1997 byl novelizován trestní zákon č. 140/1961 Sb. ze dne 29. listopadu 1961, tím, s účinností od 1. ledna 1998, ho nahrazuje zákon č. 253/1997 Sb., ve kterém je již skutková podstata trestného činu podle § 250a.

V roce 2000 se povinné ručení stalo pojištěním povinně smluvním a to zákonem č. 168/1999 Sb. Tento zákon stanovuje povinnost uzavření pojištění pojistnou smlouvou a to u pojišťoven, které k tomu byli oprávněny.

3.5 Členění pojistných podvodů

Pro šetření pojistných podvodů je důležitým kritériem jejich členění. Prvním krokem pro vyšetřovatele je uvědomění si toho, kam je záměr potencionálního pachatele směřován.

Prvotní členění je velmi jednoduché a tedy je potřeba zařadit událost do základní skupiny typu pojištění. Může jít o pojistnou událost v rámci

- Životního pojištění (pojištění osob)
- Neživotního pojištění (pojištění odpovědnosti za škodu a pojištění majetku), které lze ještě podle způsobu vzniku rozdělit na pojištění zákonné a smluvní.

Pojistné události ve vztahu k životnímu pojištění vznikají v rámci:

- úrazového pojištění
- životní pojištění
- důchodového pojištění
- pojištění vážných chorob
- pojištění příjmů v době pracovní neschopnosti
- pojištění léčebných výloh

Pojistné události ve vztahu k neživotnímu pojištění vznikají v rámci:

- pojištění domácnosti včetně rekreačních domácností
- pojištění staveb
- cestovního pojištění
- havarijního pojištění motorových vozidel
- pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla
- pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou v běžném občanském životě
- pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu povolání
- pojištění podnikatelů a průmyslu
- úvěrového pojištění

Poškozeným v dané události může být kdokoliv, fyzická i právnická osoba, jakákoliv instituce, společnost i samotný stát.

Obětí útoku je vždy poškozený. Poškozeným může být v souvislosti se škodou vzniklou na zdraví, v důsledku smrti, úmyslně způsobené vraždy, inscenovaná dopravní nehoda – náhodné zranění apod.)

Dalším kritériem pro členění je osoba pachatel.

Členění podle pachatele a místa působení:

- vnější pojistný podvod – externí podvodná jednání osoby pachatele
- vnitřní pojistný podvod – interní kriminalita osob zaměstnaných v dané společnosti a souvisejících partnerů provázaných s danou společností.

3.6 Příklady podvodného jednání

- zamlčování podstatných údajů,

- úmyslné uvádění nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů (věk, zdravotní stav, velikost rizika, výše škody, důvod vzniku, doložené doklady apod.),
- úmyslné nadhodnocení náhodně vzniklé škody,
- úmyslné způsobení škody (autonehoda, ublížení na zdraví apod.), tato je následně nárokována z pojištění a označena jako náhodná událost
- nadhodnocení majetku při vzniku nového pojištění, tato nadhodnocená cena je využita při nároku na pojistné plnění při údajně náhodném poškození
- pojištění již poškozené věci jako nepoškozené (např. poškozené vozidlo)
- různé kombinace uvedených jednání.

K trestné činnosti dochází nejčastěji při zamlčování údajů, které jsou podstatné při uzavírání pojištění, hlášení škodné události a pro další šetření pojistné události. Jedná se o úmyslné sdělování silně zkreslených nebo přímo nepravdivých údajů jako je věk pojistníka/pojištěného, zdravotní stav, stav pojišťované věci, rozsah poškození pojištěné věci, způsob a důvod vzniku, falešná dokumentace atd.

4 Analytická část - problematika práce členů speciálních týmů

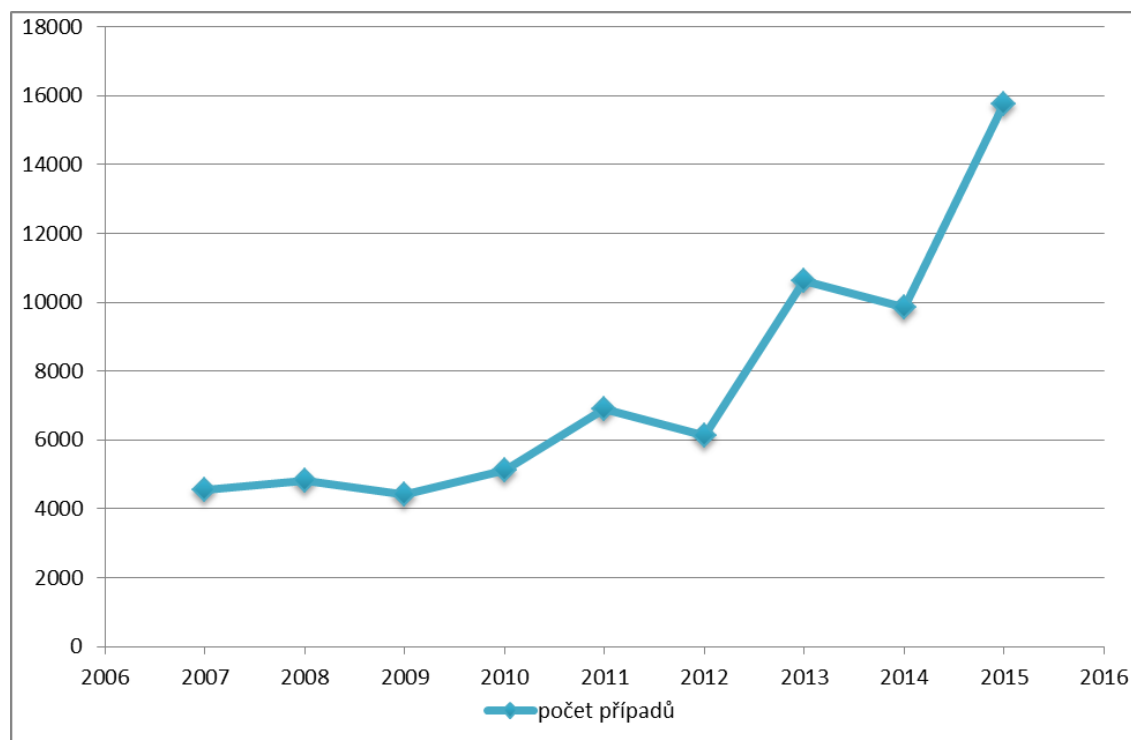
Pojistný podvod je celosvětovou problematikou a na toto téma probíhá mnoho studií a vychází pravidelně nespočet statistik na stránkách daných pojistitelů, ve statistikách policie ČR, ale především se touto problematikou zabývá Česká asociace pojistitelů (dále jen ČAP).

V pravidelných výstupech nás ČAP seznamuje s vážností dané problematiky a seznamuje nás se statistikami a daty, které zpracovává.

Tab. 1 Přehled prošetřovaných pojistných událostí s podezřením na pojistný podvod v období od roku 2007 – 2016.

ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
počet případů	4548	4806	4406	5131	6895	6143	10624	9847	15743

Zdroj: ČAP (2016)

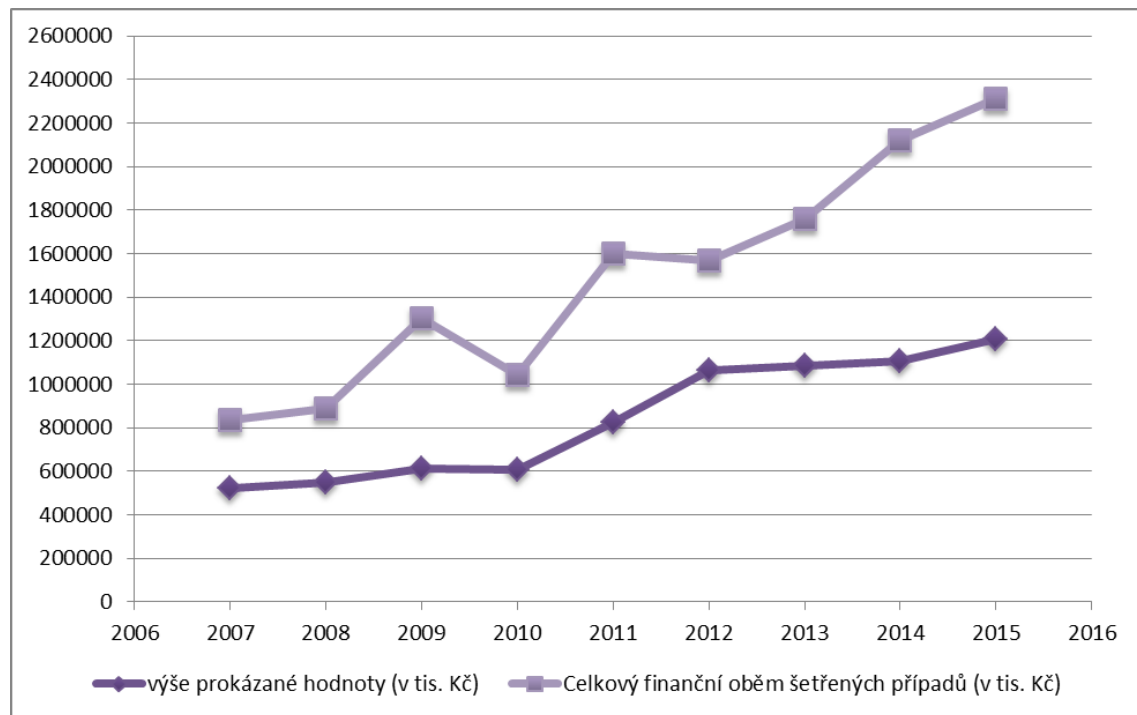

Obr. 1 Prošetřované pojistné události na pojistný podvod za období 2007 - 2016 v ČR (Zdroj: ČAP)

Tab. 2 Srovnání ušetřených hodnot k celkovému finančnímu nároku na pojistné plnění za období 2007 – 2016 v ČR

ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
výše prokázané hodnoty (v tis. Kč)	523968	550653	610653	610142	825648	1064576	1086956	1107761	1208478
Celkový finanční oběm šetřených případů (v tis. Kč)	836032	889863	1301256	1045231	1600302	1568112	1756752	2119046	2309760

Zdroj: ČAP (2016)

Obr. 2 Srovnání ušetřených hodnot k celkovému finančnímu nároku na pojistné plnění za období 2007 - 2016 v ČR (Zdroj ČAP)

Pojišťovny sdružené v České asociaci pojišťoven (ČAP) prověřily v roce 2015 přes 15 tisíc podezřelých pojistných událostí a prokázaly pojistné podvody v hodnotě 1,2 miliardy Kč (<http://www.cap.cz>, [online] 2016).

Jak uvedla ČAP v rámci ČR je největší rozsah odhalených pojistných podvodů především v Praze a Středočeském kraji, nejméně jich evidujeme ve Zlínském kraji a na Vysočině. Zaměření páčání pojistného podvodu je zejména v oblasti pojištění vozidel a zdravotního pojištění (<http://www.cap.cz>, [online] 2016).

4.1 Kdo páchá pojistné podvody

Ze zdrojů vybrané pojišťovny je zcela zřejmé, že podíl interních a externích pachatelů je téměř vyrovnaný. Vyhodnotit jej můžeme jako 49% / 51%.

Pravděpodobnost, že dojde ke spáchání podvodu logicky vyšší, neboť přístup ke zdroji je teoreticky snazší. Například u zaměstnanců středního a vyššího vedení společnosti je předpoklad páchání podvodu vyšší než u řadových zaměstnanců, a to právě proto, že není přístup k choulostivým datům pojišťovny tak blízký. Nejvíce typickým představitelem podvodníka je většinou muž ve věku 31 – 40 let a jeho působnost ve společnosti trvá minimálně 3 – 5 let.

Dále můžeme členit, v řadách externích pachatelů, na zástupce pojistitele, jako jsou makléři, zprostředkovatelé a sjednatelé, dále na zákazníky a dodavatele, mezi něž je možné řadit opravce automobilů, nemovitého majetku, stavitele apod. Zde bychom poměrově mohli vyhodnotit míru obsazení 22% / 17% / 9%.

Vzhledem k tomu, že zástupci pojistitele, zprostředkovatelé a obchodní partneři, mají velkou důvěru pojistitele, mohou také detailně znát postupy při řešení sjednávání pojistných smluv, řešení škodných událostí a protože pracují převážně samostatně, je o to složitější mapovat jejich činnost, ověřovat a dokládat jejich nekalé jednání.

4.1.1 Motiv k provádění pojistných podvodů

Všechny pojistné podvody, které se kdy staly, byly odhaleny a šetřeny, vedly k jediné odpovědi na otázku „proč?“ a to, že za každým pojistným podvodem vězí přirozeně motiv obohacení se. Důvodem tohoto úmyslu je většinou záměr o vyřešení těžké životní situace, pokus o vyřešení finanční kompenzace za nepojištěné vozidlo (zejména u vozidel, která nejsou havarijně pojištěna), ale také náhoda, která přivede účastníka k myšlence jak co nejvíce vytěžit z dané situace.

„Při hledání motivu je třeba rozlišovat mezi dvěma hlavními typovými skupinami. U prvního typu motivu dochází k vědomému přivození vzniku škod, zatímco druhý typ se vyznačuje tím, že zde je zkoušeno nepojištěné, ale skutečně nedobrovolně (nahodile) vzniklé škody uplatnit jako pojistnou událost“ (Rábek, 2012, s. 154).

Klíčovým faktorem, při šetření pojistného podvodu, je zaměření se na to, zda se jedná o organizovanou skupinu nebo o jednotlivce, který chce získat co nejvíce z momentálně nastalé situace. Při organizovaných pojistných podvodem se shledáváme s jinou konfigurací systému páchání činu než při jednorázově řešené události tedy náhodně nastalé situaci jedince „jednou a dost“. Organizované

skupiny vnáší do problematiky důmyslnost nastavení situace, propracovanost v rozsahu a stylu poškození. V případě, že je na věci, po zevrubném ohledání, rozsah poškození přesahující 60% - 80 %, už svědčí o tom, že bylo záměrem, aby škoda vypadala jako velká, ale přitom je snadno opravitelná. Pro jednorázové škody je charakteristické jejich definovatelné poškození směřované na určitou hlavní část poškozené věci např. přední část vozidla, poškozené čelní sklo, zadní část vozidla. Takové, které vzniklo z reálné situace a jednorázové akce.

„Motivem činu je docílit finanční výhodu, přičemž proces pojistného podvodu se v principu řídí podle těchto zásad:

- *co možná nejnižší riziko*
- *minimální technické a organizační komplikace*
- *realizace v dohledné době*
- *dosažení maximálního zisku“ (Rábek, 2012, s. 26).*

4.2 Vybrané způsoby páchání pojistného podvodu

Bezpečnostní odbor se zaměřuje na vybrané způsoby páchání pojistného podvodu, jako jsou:

- Podvody spojené se vznikem pojistného vztahu a trvání pojištění
- Podvody spojené s pojistnými událostmi obecného charakteru
- Podvody spojené s pojistnými událostmi úrazového pojištění
- Podvody spojené s pojistnými událostmi nemocenského pojištění (vážná onemocnění, pobyt v nemocnici, invalidní důchod, pracovní neschopnost apod.)
- Podvody spojené s pojistnými událostmi – nehody vozidel, odpovědnost za škodu, živelné události, škody při přepravě zboží

4.2.1 Podvody spojené s pojistným vztahem a trváním pojištění

Podvody spojené se vznikem pojistného vztahu a trvání pojištění jsou například ty, kdy pojišťovací zprostředkovatel chce za účelem vylákání neoprávněné provize či získání jiné výhody oklamat klienta nebo přímo pojistitele fiktivní pojistnou smlouvou. Smlouva je uzavřena s fiktivními (neexistujícími) klienty (pojistníky). V jiném případě, může být klient skutečný, ovšem o uzavření pojistné smlouvy nemá ani tušení.

Případy, kdy je aktivní součástí pojistného podvodu i klient, je uzavření pojistné smlouvy po dohodě s klienty (pojistníky) a následně dochází k vyplacení provizí sjednateli, ovšem v dodržené lhůtě jsou pojistné smlouvy vypovídány. V tomto

případě dosti často dochází i k tomu, že pojistné, stanovené pojistnou smlouvou, je pro účel splnění kritérií pro výplatu provizí, placeno sjednatel. Ze strany pojišťovacích zprostředkovatelů dochází i k realizaci neoprávněným výběrům finančních prostředků, z účtů životního investičního pojištění, formou částečného odkupu bez vědomí pojistníka a pojištěného.

4.2.2 Podvody obecného charakteru

Podvody obecného charakteru vznikají již v souvislosti s uzavřením pojistné smlouvy až po vzniku škodné události (antidatování pojistné smlouvy). Cílem je, získat finanční obnos na pokrytí vzniklé škody z uzavřené pojistné smlouvy.

Další využívanou technikou, souvisejí s uplatnění nároku na pojistné plnění, je předložením nepravdivých údajů a falšované dokumentace. Tento typ nároku na pojistné plnění bývá dosti často zneužíván blízkými osobami a v nemalé míře i rodinnými příslušníky pojištěného. Bez vědomí pojištěné osoby tyto neoprávněné osoby oznámí škodnou událost a následně dokládají potřebnou dokumentaci.

4.2.3 Podvody z pojištění smrti

Podvody z pojištění smrti jsou pojistníky páčány za účelem zajištění nejbližších pojištěného. Uzavírají pojistné smlouvy typu životního pojištění na vysoké pojistné částky v případě smrti. Pojištěný pak umírá poměrně krátce po počátku pojištění na nemoc, která byla pojistiteli při uzavírání smlouvy zamlčena. Také úmyslné usmrcení pojištěné osoby, která nevěděla o tom, že je pojištěna, je častým jevem. Mezi úmyslné usmrcení řadíme i sebevraždu. Že se jedná o sebevraždu, s úmyslem nekrácení pojistného plnění, zastírá pojištění smrtí způsobenou například při dopravní nehodě. V cizích zemích se setkáváme s předstíraným zmizením pojištěného, za účelem vylákání plnění z pojištění smrti, které je vyplaceno po soudním prohlášení pojištěného za mrtvého.

U životního pojištění, kdy se jedná zejména o formu investičního životního pojištění, dochází ke vkládání mimořádných vkladů ze strany klienta, se záměrem investování a nárůstu tohoto obnosu. Mnoho klientů plně důvěřuje svému poradcům/zprostředkovatelům a výši obnosu, vloženou jako mimořádný vklad, třeba i několik let nesledují. Zprostředkovatel změny na pojistné smlouvě údaje pro komunikaci s klientem a tím zamezí přenosu informací a se znalostí pracovních postupů a pravidel pojistitelů pak snadno tyto mimořádné vklady používají ve svůj prospěch.

4.2.4 Podvody z úrazového pojištění

Podvody z úrazového pojištění jsou spojeny se sebepoškozováním, za účelem vylákání pojistného plnění. Pojištěný uzavře úrazové pojištění a sám si úmyslně způsobí zranění. Součástí může být i lékař, který na základě předstírané existence úrazu, vystaví falešnou zdravotní dokumentaci. V případě, že úraz není většího rozsahu, i přesto že k němu skutečně došlo, dochází opět k falšování zdravotní dokumentace a rozsahu poranění. I následné trvalé následky jsou uvedeny ve větším rozsahu. Jsou vykazovány falešné lékařské úkony, jako jsou, neprovedené zákroky, ortopedické operace apod. Záznamy trvalých následků mohou být například zneužity i od jiných pacientů. Samozřejmě lékař nemusí být vždy součástí podvodného jednání, a to v případech, kdy v dobré víře vyplní, podle falešné dokumentace, oznámení o úraze pro uplatnění nároku na pojistné plnění.

Zdravotní záznam	Zdravotní záznam
Příjmení: Novák	Příjmení: Novák
Jméno: Petr	Jméno: Petr
Titul:	Titul:
24. 4. 2014	4.2.2014

Obr. 3 Ukázka pravé a falešné zdravotní dokumentace (Zdroj Kooperativa pojišťovna, a.s.)

4.2.5 Podvody z nemocenského pojištění

Podvody z nemocenského pojištění vznikají úmyslným zatajením nemoci už při uzavírání pojistné smlouvy. Může dojít i k předstírání existence vážné nemoci, pracovní neschopnosti a pobytu v nemocnici. Opět zde figurují falšované dokumenty a součástí činu je vždy i lékař.

4.2.6 Podvody z pojištění vozidel a majetku

Podvody spojené s pojistnými událostmi – nehody vozidel, odpovědnost za škodu, živelné události, škody při přepravě zboží řadíme mezi majetkové.

Dochází k nárokům na pojistné plnění z fingovaných nehod vozidel, poškození nákladu při přepravě. Hlášené poškození nemovitostí živelnými událostmi ve větším rozsahu než byla skutečná škoda. Všechny tyto skutečnosti a zkresleně hlášené informace ze strany klienta je možné do jisté míry ověřit například prohlídkou poškozené věci nebo místa. Ovšem prokazatelnost, že se jedná o pojistný podvod je velmi náročná a těžce doložitelná. I přes to, se členové speciálních týmů pojišťoven snaží takovéto podvody odhalit a podložit své podezření.

V této oblasti se vyskytuje největší množství pojistných podvodů, se kterými se pojistitelé setkávají.

Tuto skutečnost ukazují i výsledky vyšetřování pojistných podvodů v ČR.

Tab. 3 Statistika pojistných podvodů členů ČAP za rok 2015

Všechny šetřené případy pojistných podvodů ve specifikovaných oborech pojištění		
Obor pojištění	Počet případů (v ks)	Výše prokázané hodnoty (v tis. Kč)
Pojištění vozidel	6 008	353 850
Pojištění majetku	1 607	407 344
Pojištění odpovědnosti	526	197 107
Pojištění osob	7 602	250 177
Celkem	15 743	1 208 478

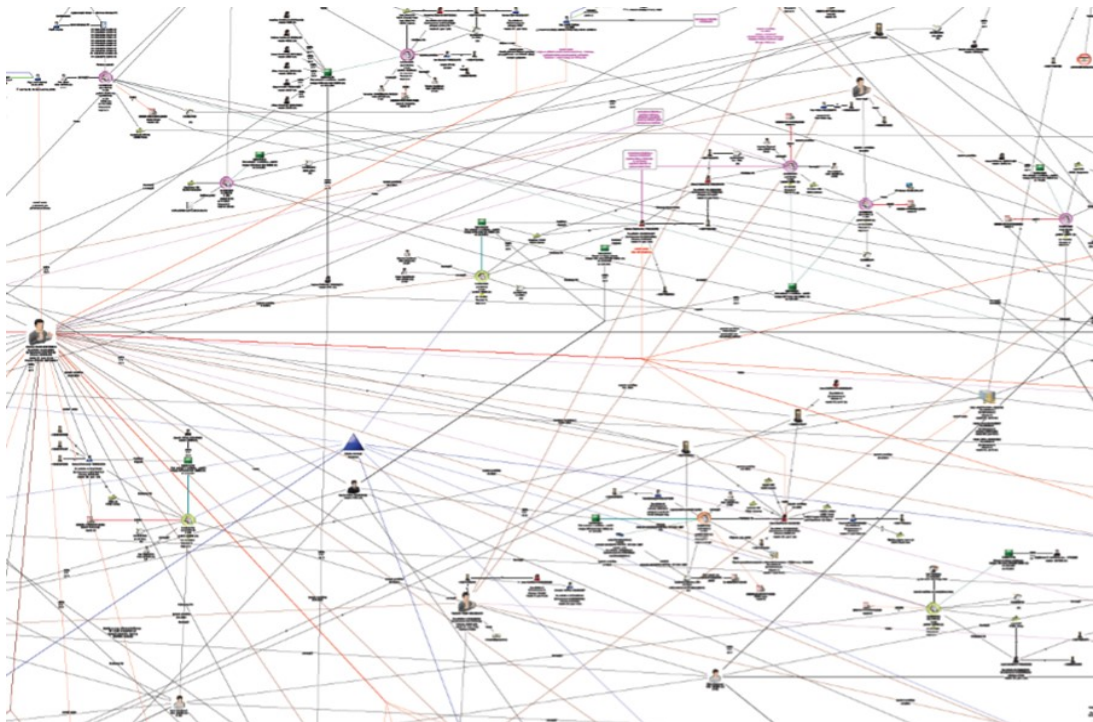
Zdroj: ČAP (2016).

4.3 Podnět pro zkoumání podezření na pojistný podvod

Podnětů pro spuštění procesu ověřování, zkoumání a vyšetřování, zda se skutečně jedná o pojistný podvod nebo jen o shodu nahodilých skutečností, je několik. Zájem zkoumání může pramenit z jakékoli činnosti související s pojišťovnictvím a těchto je opravdu velké množství. Podněty se objevují již v případech při uzavírání pojistných smluv se záměrem oklamat buď klienta anebo přímo pojistitele samotného. Podněty spojené s nárokem na pojistné plnění, tedy vztahující se k pojistné události. Podněty vycházejících přímo z interních systémů pro bodové hodnocení daných škodných událostí, dokumentů, pojistných smluv, komunikace mezi kolegy a případně s klientem. Podněty od samotných lékařů, externích partnerů, ale i klientů.

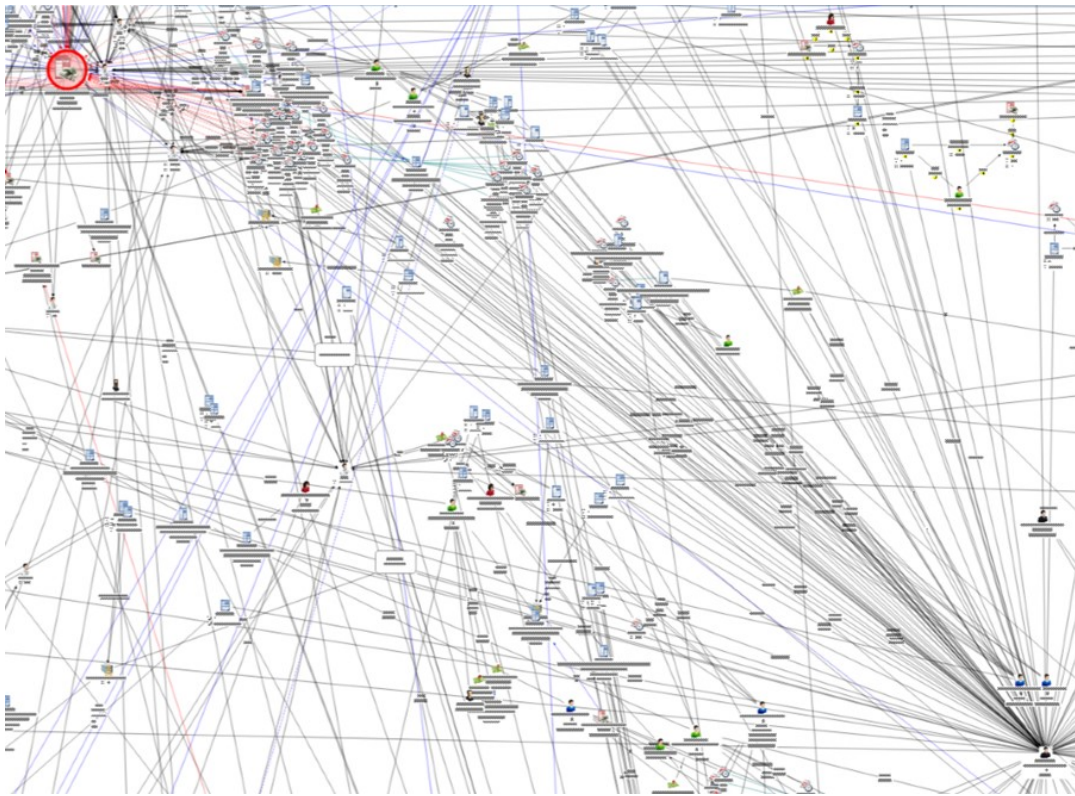
Právě proto, že jsou důvody k páčání pojistného podvodu různé, jako např. ekonomické, náhodné, reputační, personální, organizované, je do systému začleněno mnoho odborníků i laiků, samotných zaměstnanců pojišťoven včetně externích partnerů.

Ukázkou je provázanost organizované skupiny při škodách na motorových vozidlech, do níž byli začleněni technici, autoopravci, klienti i interní zaměstnanci pojišťovny.

Obr. 4 Ukázka grafu organizované skupiny při škodách na motorových vozidlech (Zdroj: Kooperativa pojišťovna, a.s. 2016).

Další ukázkou závažnosti některých případů přikládám graf propojení lékařů, klientů a pracovníků pojišťoven.

Obr. 5 Ukázka grafu propojení lékařů, klientů a pracovníků pojišťoven (Zdroj: Kooperativa pojišťovna a.s. 2016).

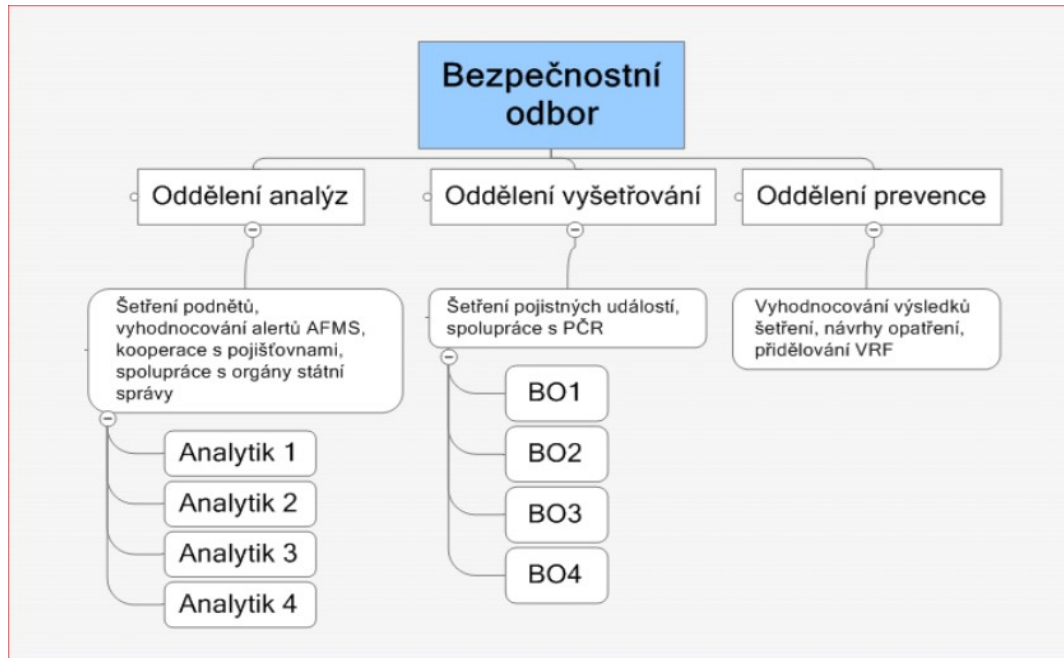
4.4 Práce členů vyšetřovacího týmu (bezpečnostního odboru)

Vyšetřování pojistných podvodů zahrnuje mnoho úkonů ze strany pojistitele a náklady související s tímto pověřením jsou nemalé.

Mezi stěžejní můžeme řadit:

- Zřizování specializovaných vyšetřovacích týmů
- Zajišťování a ověřování důkazů
- Spolupráce s vyšetřujícími orgány
- Propojování vyšetřovacích databází
- Vedení rozhovorů s podezřelými osobami – jedná se o tzv. „investigativní interview“
- Standardizace postupů
- Zřizování týmů pojistných matematiků a analytiků zaměřující se na výpočet nákladů na pojistný podvod k výši pojistnému.

Orientační struktura bezpečnostního odboru, je podle potřeb daného pojistitele samozřejmě upravena dle požadavků, rozsahu a množství šetřených pojistných podvodů.

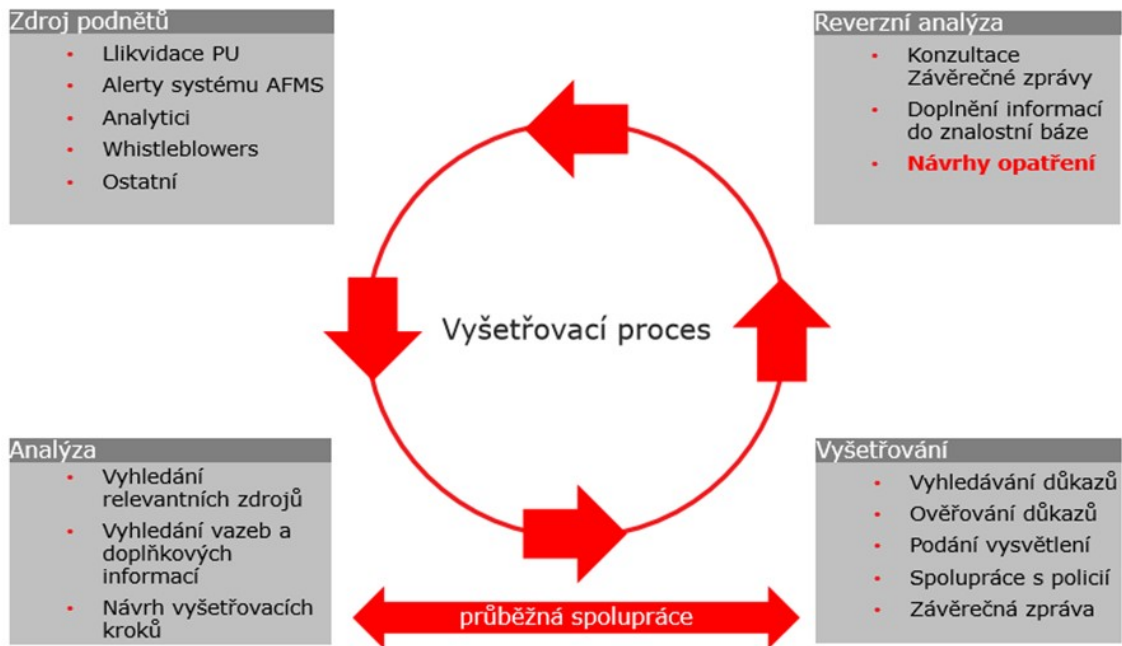
Obr. 6 Struktura bezpečnostního odboru daného pojistitele (Zdroj: Kooperativa pojišťovna, a.s. 2016).

Níže uvádím orientační náhled vyšetřovacího procesu, který může být upraven dle potřeb a možností daného pojistitele.

Ze znázorněného procesu vyšetřování je zřejmé, jaké mohou být zdroje podnětů pro budoucí šetření pojistného podvodu. Práce vyšetřovacích týmů je opravdu velmi různorodá a členitá neboť zdrojů pro vyhledání a zadání podnětu pro šetření podvodu je nespočet.

Výčet podnětů:

- Likvidace pojistných událostí (interní i externí pracoviště)
- Zprostředkovatelé, makléři, sjednatelé pojistných smluv
- Lékaři
- Opravci (autodílny, společnosti provozující stavební činnost apod.)
- Interní zaměstnanci
- Technici provádějící prohlídky poškození po vzniku škodné události

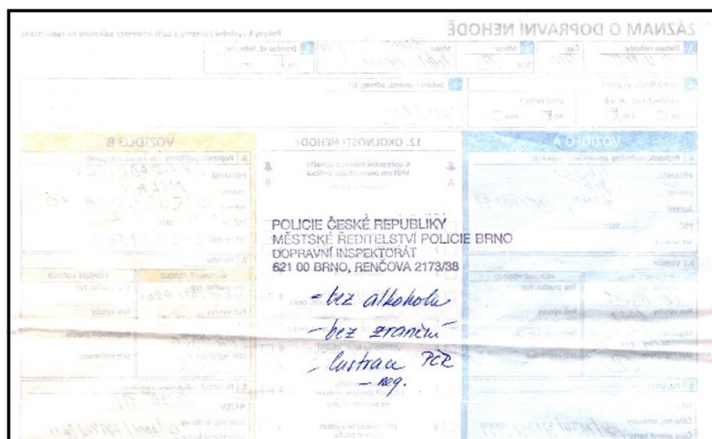
Obr. 7 Struktura vyšetřovacího procesu a vzájemné spolupráce oddělení daného pojistitele (Zdroj: Kooperativa pojišťovna, a.s. 2016).

5 Praktická část - práce likvidace a vyšetřovacích týmů

Praktickou část budu demonstrovat na práci členů likvidace a vyšetřovacího týmu prostřednictvím šetření škodných událostí poškození motorových vozidel, analýze průběhu vzniku poškození, dokládání podkladů pro možnost uzavření a následné vyplacení události, včetně zkoumání děje a zaměření se na důkazní břemeno.

Šetření události, sběr dat a zkoumání nehodového děje včetně průběhu zpracování podkladů, budu v průběhu praktické části postupně demonstrovat na skutečné škodné události poškození motorového vozidla Masserati a nároku na pojistné plnění z povinného ručení viníka.

Škodná událost se stala v důsledku nedání přednosti jízdy na křižovatce ulic Poděbradova a Reissigova v Brně. Řidič vozidla viníka nerespektoval dopravní značení a na znamení „STOP“ nereagoval. Vjel do křižovatky v okamžiku, kdy se z pravé strany, po hlavní silnici, blížilo vozidlo poškozeného. Nárok na náhradu škody způsobené na vozidlu poškozeného byl uplatněn z povinného ručení vozidla viníka. K události byla přivolána policie, ovšem tato provedla jen zběžné ohledání, potvrdila účastníkům události záznam o dopravní nehodě, který jsou povinni účastníci nehody sepsat, a dalšímu zkoumání a průběhu se již nevěnovala.

Obr. 8 Potvrzení záznamu o dopravní nehodě policií ČR (Zdroj ČPP, a.s.)

5.1 Likvidace pojistných událostí

Prvotním impulzem pro zadání podnětu pro šetření pojistného podvodu vzešlo z oddělení likvidace pojistných událostí na motorových vozidlech, která se zabývá nahlášením škodné události, dále dochází ke sběru dat a podkladů pro šetření události vedoucí k zamítnutí nebo vyplacení pojistného plnění.

Proto, aby mohlo dojít k přednesu nároku na pojistné plnění při poškození motorového vozidla, musí dojít k poškození vozidla např. při dopravní nehodě.

„Dopravní nehoda je událost v provozu na pozemních komunikacích, například havárie nebo srážka, která se stala nebo byla započata na pozemní komunikaci a při níž dojde k usmrcení nebo zranění osoby nebo ke škodě na majetku v přímé souvislosti s provozem vozidla v pohybu“ (Zákon č. 361/2000 Sb. ze dne 14. září 2000, § 47).

Nehodou je označovaná každá událost, která se stane při provozu na pozemní komunikaci. Ovšem je třeba se zamyslet nad tím, zda je teprve předmětem zkoumání a zda kolize vozidel je (nahodilou) dopravní nehodou, či (plánovanou) manipulovanou škodní událostí.

„Nikoli každá škodná událost, u které hovoří různé průvodní znaky o tom, že se jedná o manipulovanou škodnou událost, je manipulovanou dopravní nehodou. Ale také každá škodná událost, která se jeví při povrchním posuzování jako reálná škodná událost, není skutečnou dopravní nehodou“ (Rábek, 2012, s. 26).

Udávané pojmy jsou určitými protipóly a je možné se na ně dívat jako na antonyma. Tato dvě slova „nehoda“ a „náhoda“ mají jak v češtině, tak i v němčině stejný slovní základ „der Unfall“ a „der Zufall“. Lze tedy podotknout, že značná část manipulovaných dopravních „nehod“ samozřejmě nevzniká nahodilým způsobem. „Nahodilost“ je ve slovním základu daného slova u obou zmíněných jazyků zřejmě odvozena od „hodu hrací kostkou“, tedy v němčině se jedná o slovo „padnout“ a v češtině zase „hodit“ (poznatek z přednášky pojistné podvody – listopad 2014, Praha – V. Rábek).

5.1.1 Typy dopravních nehod/pojistných podvodů v rámci motorových vozidel

Mezi čtyři nejvýznamnější typy dopravních nehod, které je pro začátek šetření události rozčlenit a které je možné klasifikovat jako čtyři nejvýznamnější typy pojistných podvodů, páchaných při nároku na pojistné plnění ze škodných událostí způsobených provozem motorového vozidla, patří zejména:

5.1.1.1 Smluvená dopravní nehoda

Dvě a více osob, které se znají a důvěřují si, vědomě způsobí dopravní nehodu srážkou dvou a více vozidel. Předem je smluven průběh a požadovaný rozsah poškození. Vozidlo strany poškozené prokazuje vyšší hodnotu a záměr je provést co největší rozsah poškození. K události zpravidla bývá přivolána policie, která děj, rozsah poškození a zavinění potvrdí. Přivolaná policie má následně usnadnit průběh likvidace, neboť se na první pohled zdá, že policie na vše dohlédla a tedy není důvod, k pochybení o vzniku skutečné nehody viz obr. 6. Ze strany účastníků nehody je policii prezentován jednoznačný popis průběhu, čímž je zabráněno možnému dalšímu šetření ze strany policie.

Například při smluvené dopravní nehodě je obvykle přidán smyšlený vedlejší příběh o nepříznivém ovlivnění nastalé situace zapříčiněné např. vběhnutí zvířete, oslnění sluncem nebo dálkovými světly, upadnutá cigareta, usnutí za volantem, opilý cyklista, omezení protijedoucím vozidlem apod. Takovýto smyšlený příběh není nikdy směřován proti poškozenému. U skutečných, tedy reálných, dopravních nehod se ve většině případů setkáváme s tím, že potencionální viník vede spor o míře zavinění a ve výjimečných případech dojde i fyzickému napadení. Například v Praze došlo i k napadení mečem, za to v USA takové spory řeší i střelbou. Viník nehody sice uzná míru zavinění, ale i přes to argumentuje tím, že druhý účastník, tedy v tu chvíli poškozený, mohl nehodě zabránit kdyby: nejel tak rychle, nepřejel plnou čáru, dával včas znamení o změně směru jízdy, nereagoval opožděně apod. Při absolutní shodě o míře zavinění a shodném popisu události pak může dojít jen ke zběžnému ohledání místa dopravní nehody policií a nebudou tak pečlivě sesbírány a zdokumentovány všechny stopy a zápisy případných svědků, které mohly být velice důležité pro vyšetřování.

5.1.1.2 Vyprovokovaná dopravní nehoda

Dochází ke vzájemnému střetu kolizních vozidel, kdy je srážka zdánlivě poškozeným (pachatelem) úmyslně způsobena za využití dopravní situace. Řidič vozidla „viníka“ je přinucen, svojí nepozorností, ke vzniku nehodové situace. Z pravidel silničního provozu tedy následně vyplývá, že otázku zavinění lze velmi snadno objasnit – např. nedání přednosti zprava, kdy v prvním okamžiku vozidlo s právem přednosti v jízdě, dává přednost vozidlu, které má přednost dát. Nic netušící řidič vozidla „viníka“ přijme nabídku vozidla s právem přednosti v jízdě, k projetí křižovatkou jako první a vjíždí do křižovatky, v tom vozidlo s právem přednosti v jízdě vjíždí do křižovatky také a dochází ke střetu. Výsledkem

je spor řidičů a nařčení ze špatné domluvy, ovšem dle pravidel silničního provozu je označení viníka zcela bez pochyb.

5.1.1.3 Využitá dopravní nehoda

Dopravní nehoda vzniká neúmyslně a nahodilým způsobem. Této situace pak poškozený využívá a snaží se uplatnit vůči pojistiteli i stará a dřívější poškození způsobená při jiných událostech a jiným způsobem. Rozsah poškození je později účelně i rozšířen aby poškozený obdržel od pojistitele náhradu nejen za vzniklá poškození, ale získal vyšší finanční obnos na opravu dalšího poškození.

5.1.1.4 Fiktivní dopravní nehoda

Poškozený pouze tvrdí pojistiteli, že došlo k poškození vozidla při dopravní nehodě, ovšem ve skutečnosti tomu tak nebylo. Hlášení je pouze na papíře a předloženy jsou pro likvidaci např. jen podklady o tom, že došlo k zešrotování vozidla anebo je předložena fiktivní faktura o opravě údajně poškozeného vozidla. Výše nároku na pojistné plnění je pro pojistitele tak nízký, že je velmi nepravděpodobné další šetření ze strany pojistitele a nutnosti dodání prohlídky poškozeného vozidla.

5.2 Hlášení události

Pro hlášení události slouží několik způsobů. Událost může klient ohlásit telefonicky na lince daného pojistitele, podle popisu a pokynů volajícího operátor callcentra škodu zaeviduje. Klientovi je doporučen další postup pro řešení opravy vozidla, nutnosti přivolání policie apod. Tímto vzniká prvotní záznam o škodné události na základě, kterého dojde k registraci události do systému dané pojišťovny.

Dále je možné hlásit událost elektronickou formou na webovém portálu pojišťovny, kde je uveden postup hlášení krok za krokem a není možné pokračovat dále bez uvedení všech důležitých údajů.

Pro některé klienty je vyhovující způsob hlášení události při osobním setkáním na kanceláři pojišťovny. S pracovníkem pojišťovny opět zaznamenají co je pro šetření události důležité.

Již při hlášení události je velmi důležitý popis nehodového děje a jeho průběhu. Tento v případech, kdy je přivolána policie sepisuje do hlášení přivolaný zástupce zákona. Neboť *„dojde-li při dopravní nehodě k usmrcení nebo zranění osoby nebo k hmotné škodě převyšující zřejmě na některém ze zúčastněných vozidel včetně přepravovaných věcí částku 100 000 Kč, jsou účastníci dopravní nehody povinni*

a) neprodleně ohlásit dopravní nehodu policistovi,
b) zdržet se jednání, které by bylo na újmu řádného vyšetření dopravní nehody, zejména přemístění vozidel; musí-li se však situace vzniklá dopravní nehodou změnit, zejména je-li to nutné k vyproštění nebo ošetření zraněné osoby nebo k obnovení provozu na pozemních komunikacích, především provozu vozidel hromadné dopravy osob, vyznačit situaci a stopy,

c) setrvat na místě dopravní nehody až do příchodu policisty nebo se na toto místo neprodleně vrátit po poskytnutí nebo přivolání pomoci nebo ohlášení dopravní nehody“ (Zákon č. 361/2000, §47, odst. 4).

Ovšem ne ke každé události je policie volána a pak jsou účastníci události povinni sepsat záznam o dopravní nehodě a předat je pojistiteli.

„g) v případech, kdy nevznikne povinnost oznámit nehodu policii, sepsat společný záznam o dopravní nehodě, který podepíše a neprodleně předají pojistiteli; tento záznam musí obsahovat identifikaci místa a času dopravní nehody, jejích účastníků a vozidel, její příčiny, průběhu a následků“ (Zákon č. 361/2000, §47, odst. 3 g).

5.3 Registrace události

Každá hlášená událost musí být zaevidována dle způsobu, který klient zvolí a následně zaregistrována do provozního systému pojišťovny pod evidenčním číslem (číslem škodné události), neboť každá událost, při které došlo k poškození zdraví nebo věci, by mohla být předmětem vzniku práva na pojistné plnění. K registraci dojde za předpokladu, je-li dohledána platná pojistná smlouva, nebo v případě, že je daná pojišťovna škodním zástupcem cizího klienta. Následně dojde k přidělení události pověřenému pracovníkovi likvidace (dále jen likvidátor).

5.3.1 Prohlídka poškozeného vozidla

Prohlídka je provedena vždy oprávněnou a zplnomocněnou osobou pojistitele a to technikem, likvidátorem případně pověřenou osobou (pracovníkem smluvního servisu apod.) Doložená prohlídka obsahuje fotodokumentaci rozsahu poškození vozidla, písemnou formu zápisu rozsahu poškození a odhad výše škody. Prohlídky probíhají vždy na místě tomu určeném nebo smluveném. A to na prohlížecím místě pojistitele tzv. Drive-in, ve smluvním servise nebo je provedena technikem pojistitele, který se dostaví na smluvené místo. Technik vyjíždí na prohlídku ke klientovi většinou v

případech, kdy se jedná o nepojízdné vozidlo nebo tak poškozené, že je možné jej předběžně klasifikovat jako totální škodu

5.3.2 Předání spisu k likvidaci

Likvidátor přijme spis, nastaví základní rezervu na pojistné plnění a vyzve účastníky události k doložení potřebné dokumentace. Součástí dokumentace musí být i provedená prohlídka poškozené věci. K tomuto úkonu probíhá dohoda již při hlášení události a v případě, že k tomu nedojde, vyzve k němu likvidátor. Likvidátor prostuduje všechny náležitosti spisu, zda je registrace správně provedena na platnou pojistnou smlouvu, ověří soulad s pojistnými podmínkami, doplňkovými a případně zvláštními podmínkami. Je-li vše v pořádku, potvrdí převzetí spisu a vystaví registrační dopis všem účastníkům události a vyzve je k doložení chybějících podkladů. Při prvotním zkoumání spisu události je právě popis události směrovkou k tomu, zda je nárok oprávnění nebo je třeba dále ověřit a doložit nárok na pojistné plnění detailnějším popisem události.

5.3.3 Popis nehodového děje

Na základě popisu průběhu nehodového děje, poškození vozidel probíhá další šetření při likvidaci pojistné události, ale také šetření i v případě, že bude případ předán týmu pro vyšetřování pojistných podvodů.

Proto, aby bylo možné rozpoznat, zda se jedná o zmanipulované nehodové události, musí být provedeno zkoumání kompatibility (korespondence deformací a stop) a plauzibility (věrohodnosti) nehodového děje. Je posuzováno, zda daná poškození, která vznikla na vozidle/ch, jsou shodná z hlediska tvaru, charakteru, rozsahu a intenzity. I k porovnání výšky poškození a vzájemné přidružení (přirazení) deformací je důležitý popis události. Pojišťovna vyzve k prohlídce vozidlo poškozené i vozidlo údajného viníka a dochází i k prohlídce místa události technikem pojišťovny. V takových případech žádá pojistitel přesný popis vzniku, okolností a příčin dopravní nehody/škodné události včetně nákresu situačního plánu s upřesněním, kdo nese, dle názoru žádaného, hlavní míru zavinění a v čem spočívá zavinění viz příloha č. 5 – Popis okolností škodné události.

5.3.4 Určení výše pojistného plnění

Náhrada vzniklé škody, tedy výplata pojistného plnění, může být provedena více způsoby a to na základě kalkulace formou rozpočtu, na základě doložené faktury a kalkulace totální škody. Každá tato forma vyžaduje kontrolní výpočet k určení oprávnění výše pojistného plnění.

V případě požadavku na plnění dle faktury, je třeba posoudit, zda oprávněnost položek na faktuře a jejich výše je adekvátní k cenám na trhu, včetně hodinových sazeb.

Další formou je výplata rozpočtem, kdy klient sám rozhodne, jak a kde vozidlo opraví. Pro stanovení hodnoty pojistného plnění je využit systém Audatex nebo Silver Dat. S ohledem na pojistné podmínky ve spojitosti se Znaleckým standardem I/2005 – Oceňování motorových vozidel je stanoveno pojistné plnění.

V případě řešení totální škody na vozidle, není dokládána faktura ani kalkulace rozpočtem na opravu, ale porovnává se zde obvyklá cena vozidla.

„Úplné (totální) zničení vozidla je takové poškození vozidla, kdy náklady na opravu převyšují obvyklou cenu vozidla před poškozením“ (Znalecký standard I/2005, odst. 1.42, str. 12).

Technická zpráva / Totální škoda

Číslo zakázky:	E15 [REDACTED]	RZ (SPZ):	5H4 [REDACTED]
Číslo PU:	215 [REDACTED]	Zpracoval:	Jan ŠORF
Datum vzniku škody:	16.07.2015	Datum zpracování:	24.07.2015

Položka	bez DPH	s DPH
Obecná cena (vypočtená)	339 000 Kč	410 000 Kč
Využitelné zbytky (aukce) - použita částka z aukce TotalCar	163 472 Kč	197 800 Kč
Celkem	175 528 Kč	212 200 Kč

Komentář:

Odhadované náklady na opravu přesahují obecnou cenu vozidla, škoda řešena jako totální s odpočtem využitelných zbytků vozidla.

Obecná cena vozidla byla stanovena na základě průzkumu trhu (TipCars, apod.).

Využitelné zbytky vozidla byly stanoveny na základě výsledku z aukce.

OC vozidla stanovena na základě nabídky českého a německého trhu včetně reálných prodejů dle real price.

Vozidlo s vyšším nájedem kilometrů než dle nabídky trhu. Objem 4200ccm o výkonu 287kw.

OC vozidla stanovují na částku 410 000kč včetně DPH.

Obr. 9 Technická zpráva k výpočtu totální výše škody na vozidle (Zdroj ČPP, a.s., VIG).

„Obvyklá cena je cena, která by byla dosažena při prodejkách stejné, popřípadě obdobné věci (dílu, skupiny, vozidla). Pro účely stanovení výše majetkové újmy se obvyklá prodejní cena považuje i za cenu kupní. Obvyklá cena se vyjadřuje v úrovni cen s DPH.“

Pro vozidlo se obvyklá cena vypočte podle vzorce

$COB = C\check{C}V \cdot KP$	[Kč]
--	-------------

Kde značí: CČV – časová cena vozidla [Kč]

KP – koeficient prodejnosti“ (Znalecký standard I/2005, odst. 1.37, str. 11).

Tato je stanovena k období před vznikem pojistné události včetně nákladů na opravu. Právě v situaci, kdy náklady na opravu převyšují obvyklou cenu vozidla, označuje se škoda jako ekonomická totální škoda. Oprava vozidla by byla nerentabilní. Při kalkulaci obecné ceny, pro tento případ, se přihlíží na odpočet využitelných zbytků (použitelné zbytky).

„Cena zbytků vozidla je obvyklá cena poškozeného vozidla nebo jeho částí (skupin, podskupin, dílů) využitelných dále jako náhradní díly“ (Znalecký standard I/2005, odst. 1.46, str. 13).

Pojistitelé takovéto vozidlo nabízí v elektronické aukci a případní zájemci mohou vůz koupit.

„Výše majetkové újmy na vozidle lze vyjádřit obecným vztahem

$VU = NO + (C_1 - C_2) - CZ$	[Kč]
--	-------------

Kde značí: NO – náklady na opravu [Kč]

C₁ – obvyklá cena vozidla bezprostředně před poškozením [Kč]

C₂ – obvyklá cena vozidla po opravě poškození (provedené, resp. předpokládané) [Kč]

CZ – obvyklá cena zbytků [Kč]

V případech, kdy provedení opravy poškození neovlivní úroveň obvyklé ceny vozidla po opravě (C₂) lze výši majetkové újmy vyjádřit zjednodušeným vztahem

$VU = NO - CZ$	[Kč]
----------------------------------	-------------

Obvyklá cena vozidla před poškozením a po opravě, náklady na opravu a obvyklou cenu zbytků se určují zásadně ke dni poškození vozidla“ (Znalecký standard I/2005, odst. 3.1, str. 25).

A právě tyto dva způsoby, řešení škody formou rozpočtu nebo totální škody, využívají organizované skupiny se záměrem co nejvíce poškodit pojistitele.

5.3.5 Sběr a kontrola podkladů pro likvidaci

Na výzvu pracovníka likvidace, který v počátku převzal spis, dokládá klient potřebnou dokumentaci k podložení nároku na pojistné plnění. Součástí spisu musí být již zmiňovaná prohlídka vozidla (fotodokumentace, zápis o poškození), předběžná kalkulace výše škody včetně závěrečné kontrolní kalkulace v závislosti na způsobu řešení. Oznámení škody všemi účastníky, od kterých je toto vyžadováno a další nutností je dodání velkého technického průkazu (dále jen VTP), řidičského průkazu řidiče za předpokladu, že došlo k poškození vozidla při provozu, protokol o trestním oznámení, případně usnesení od Policie České Republiky vyžaduje-li to daný případ.

Pro případy, kdy není zcela zřejmé, jak skutečně k poškození vozidla došlo, je třeba dodání přesného popisu události. Součástí předloženého formuláře popisu události je i podrobný náskres tzv. situační plánek místa události a dále fotografie je-li k dispozici. Tento formulář vyžaduje likvidátor právě ve chvíli, kdy dochází k rozporům při hlášení události nebo rozsah poškození na vozidle, dle přiložené prohlídky, neodpovídá popisu vzniku poškození viz příloha č. 5 – Popis okolností škodné události.

Již tedy při hlášení a popisu vzniku události může likvidátor vyzorovat určité nesrovnalosti a vyžadovat upřesnění. V závislosti na tom, zda klient řádně podloží svůj nárok a nevznikají žádné pochybnosti o nároku na pojistné plnění, vyplácí likvidátor plnění dle požadované formy likvidace.

5.3.6 Uzavření spisu a vyplacení pojistného plnění

Za předpokladu, že je spis kompletní a nevznikají žádné důvody pro další šetření, dochází k ukončení šetření a na základě kalkulace dochází k výplatě pojistného plnění. Likvidátor následně vyplatí pojistné plnění bankovním převodem na účet, který byl do spisu dodán ze strany klienta, případně ze strany zplnomocněného servisu nebo formou poštovní poukázky.

Při stanovení výše pojistného plnění hraje velkou roli také míra zavinění, kdy se může klient na vzniklé škodě podílet a dle toho je plnění kráceno. Dále je odečtena případná spoluúčasť za předpokladu plnění z havarijního pojištění nebo odečtení amortizace v případě nároku z povinného ručení viníka. Další formou snížení plnění může být případ podpojištění daného vozidla, snížení v případě způsobené škody pod vlivem alkoholu či jiné návykové látky apod.

5.3.7 Zamítnutí výplaty pojistného plnění

Důvodů, kdy byla zamítnuta výplata pojistného plnění je mnoho. V nemalé míře je to způsobeno např. výší škody, kdy výpočet výše plnění nedosahuje hodnoty sjednané spoluúčasti, dále je jednou z variant neopodstatněný nárok a míra zavinění, kdy je označena poškozená druhá strana a tedy pro daného pojistitele se stává z poškozené strany strana viníka. Zamítnutím nebo odložení pojistného plnění pramení i z důvodů dalšího šetření a to v případě, kdy nesrovnalosti nehodového děje a doložené fotodokumentace, včetně zápisu rozsahu poškození, jsou znepokojující a již při převzetí spisu likvidátorem vyvstala na povrch určitá míra pochybností o předneseném nároku.

5.4 Šetření

K šetření je nutno předložit všechny možné podklady související s událostí a dále nasbírat další důkazy a podklady, které jsou pro výrok, zda se jedná o skutečnou škodnou událost či ne, velice důležité. Cílem je shromáždit co nejvíce bližších informací o místě a průběhu nehody. Důležitými podklady jsou také stopy, které při nehodě vznikly (střepy, odlomené kusy vozidla, stopy pneumatik a kapalin apod.). V případě podezření na pojistný podvod, je velmi důležité, aby sám pojistitel, měl zájem, a co nejrychleji zajistil stopy z místa nehody. V závislosti na sběru těchto důležitých stop pak vyvstává pro znalce otázka, zda skutečně došlo k poškození na místě uvedeném a zda může jít o vyprovokovanou nebo smlouvenou dopravní nehodu.

V rámci šetření je také důležité zaměřit se na typy vozidel, která se účastnila nehody, klientů kteří jsou součástí události a požadavky ze strany poškozeného v rámci nárokovaného pojistného plnění.

Na šetření pojistné události je aplikován postup šetření, sběr dat včetně ověření rozsahu poškození, popisu události a následně nárokovaném poškození vozidla.

5.4.1 Popis události

Ve chvíli, kdy dochází k nesrovnalostem ve spisu škodné události, dochází ke kompletnímu předání spisu vyšetřovacímu týmu. Jak bylo již uvedeno v oddíle hlášení škodné události, velmi důležitý je popis vzniku poškození. Toto je jedním ze stěžejních bodů, na který se pracovníci speciálních vyšetřovacích týmů zaměřují. Je důležité znát od účastníků nehody průběh nehody a zaměřit se na důležité

body, které vedou k dalšímu možnému zkoumání toho, zda k události mohlo dojít skutečně dle toho, jak popisují účastníci události.

V mnoha případech, kdy se jedná o smlouvenou manipulovanou dopravní nehodu, totiž dochází k absolutní absenci jakéhokoli rozporu o zavinění. Účastníci nehody svorně souhlasí s popisem děje a určením viníka, který je vždy ihned označen a to i ze strany vyšetřujícího orgánu, je-li tomu přítomen, a to policií ČR. Pro jejich účely nesmí dojít k tomu, aby ve věci zavinění bylo rozhodnuto naopak nebo, aby došlo k jakémukoliv váhání a zjišťování o míře zavinění. Není žádané další šetření ze strany přivolané policie ČR a to z důvodu zajištění co nejmenšího množství podkladů, dat a důkazů z místa události.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Městské ředitelství policie Brno
Obvodní oddělení policie Brno - Královo Pole
Malátova 3, 602 00 Brno

Č. j. KRPB- [REDAKCE] 214

Brno 19. srpna 2015
Počet stran: 1

Česká podnikatelská pojišťovna a.s.
Pobřežní 665/23
186 00 Praha 8

Vyžádání fotodokumentace dopravní nehody - odpověď

K č. j. 214 [REDAKCE]

Zdejší součástí Policie České republiky, Obvodnímu oddělení Brno - Královo Pole byla ze strany Dopravního inspektorátu Brno postoupena Vaše žádost o poskytnutí fotodokumentace z dopravní nehody. Jedná se o nehodu ze dne 16.7.2015, která se stala na křižovatce ulic Reissigova a Poděbradova v Brně. Mimo jiná se na nehodě zúčastnilo vozidlo Maserati 4200 r. z. 5H4 [REDAKCE]

Ze strany zdejšího oddělení nebyla na místě provedena fotodokumentace poškozených vozidel, bylo provedeno pouze zajištění dopravní situace, ztotožnění účastníků a provedení dechových zkoušek. Vzhledem k tomu, že Dopravní inspektorát v Brně nedodal při postoupení Vaší žádosti fotografie, předpokládám, že z jejich strany také nebyly vyhotoveny.

Zpracoval:

instržm. Ludvík K [REDAKCE]
asistent

Za policejní orgán:

npor. Ing. Petr K [REDAKCE]
vedoucí oddělení

Obr. 10 Informační dopis od policie ČR na základě vyžádaných podkladů pro další šetření a ověřování události (Zdroj ČPP, a.s., VIG).

Tedy i hlášení události u pojistitele se absolutně shoduje jak za stranu viníka, tak poškozeného.

K dalšímu šetření, sběru informací, podkladů a ověřování chybějících dat je následně přizván technický znalec (dále jen znalec).

Na hlášenkách za stranu viníka i poškozeného, nejmenovaného pojistitele, je evidentní shoda při vzniku poškození a při nároku na uplatnění pojistného plnění. Průběh děje se shoduje v obou hlášeních, stejně tak rozsah poškození na vozidle viníka, tak i zhodnocení o totální škodě vozidla poškozeného.

I přes to, že je výše škody možné stanovit jen v hrubém odhadu, byla již při hlášení rozsahu uvedena možnost totální škody na vozidle poškozeného. A strana viníka s tímto souhlasí, bez jakýchkoli námitek či rozporů.

5.4.2 Zúčastněná vozidla

Velmi důležité je zaměřit se i na typy zúčastněných vozidel. A to, vozidlo viníka VW Passat, které je starší, nemá téměř žádnou hodnotu, a tedy je pro způsobení a zavinění nehody vhodným nástrojem „beranidlem“. Řidič vozidla „beranidlo“ bývá vždy viník a z jeho povinného ručení bude likvidována škoda na dražším vozidle Maserati. Většinou se jedná o údajné nedání přednosti v jízdě nebo přejetí do protisměru. Cílem je dosáhnout totální škody na drahém vozidle a získat finanční kompenzaci od pojistitele.

Tento způsob je aplikován především u vozidel poruchových, s vysokým proběhem ujetých kilometrů, s drahými náhradními díly, s vysokými provozními náklady a celkově jsou na trhu špatně prodejné, ale také na „Exotických vozidlech“ mezi která můžeme zařadit např. starší vozidla, typu Ferrari, Chevrolet Corvette, Ford Mustang apod., u kterých lze předpokládat vysoké opotřebení dílů běžné údržby, jako jsou ložiska kol a hřídelů, kulové čepy závěsů kol, uložení ramen náprav, brzdové systému, silentbloky závěsu motoru, rozvodových systémů motoru, netěsnosti částí motoru, s tím spojené úniky provozních kapalin a různé komplikovanější závady na elektroinstalaci či řídicích jednotkách.

Mezi vozidla, která zapříčinila vznik dopravní nehody, můžeme řadit zejména:

- pronajatá vozidla - tato jsou pojištěna majitelem – pronajímatelem a nevzniká tím škoda „viníkovi“ nehody. Ten se maximálně podílí spoluúčastí na vzniklých nákladech stanovených nájemní smlouvou, která vylučuje 100% hmotnou odpovědnost nájemce.
- firemní vozidla - vozidlo je pojištěno ze strany majitele, nikoli uživatele, kterým je v ten okamžik zaměstnanec firmy a podílí se maximálně spoluúčastí stanovenou v havarijním pojištění
- starší, méně hodnotná vozidla - škoda na vozidle je zanedbatelná a nepodstatná
- odcizená vozidla (poškození vozidla nesouvisí s účastníky nehody a tedy jim nevzniká žádná újma na tomto poškozeném vozidle)

- vozidla zapůjčená k vykonání zkušební jízdy – škoda vzniká majiteli vozidla, nikoli zájemci o koupi, který si při prohlídce vyžádá zkušební jízdu a při této způsobí dopravní nehodu.

5.4.3 Ověřování podkladů pro likvidaci pojistných událostí analytickým týmem

V hlášení události také chybí detailní body k přesnému popisu a průběhu škodné události a není pak možné posouzení kompatibility a plauzibility vzniklého poškození u daného případu.

„Kompatibilita je určení kolizní polohy vozidel při jejich prvotním vzájemném kontaktu. Kolizní poloha vozidel je charakterizována rozmístěním kolizí zasažených dílů, úhlem nárazu a skutečnou korespondencí výšek poškození“ (Rábek, 2012, s. 177).

„Plauzibilita (hodnověrnost) – aby bylo možno technicky fundovaným způsobem prověřit plauzibilitu, je třeba upřesnit (rekonstruovat) dopravní situaci, z které se odvinul vznik dopravní nehody. Teprve poté je možno uvažovat nad tím, zda řidičem skutečně prováděné obranné manévry po rozpoznání nebezpečí mohou být v souladu s modelovým (naučeným, běžným) počínáním řidičů v rámci normálních dopravních nehod, tak jak je tento základní model řidičského počínání všeobecně znám v praxi analytiků dopravních nehod. Je tedy třeba provést kompletní rekonstrukci průběhu dopravní nehody, což vyžaduje co nejvíce upotřebitelných podkladů, jako je např. plánec místa dopravní nehody vyhotovený policií, snímky místa dopravní nehody a poškozených vozidel, jakož i podrobný popis průběhu nehodového děje podaný účastníky a svědky dopravní nehody“ (Rábek, 2012, s. 198).

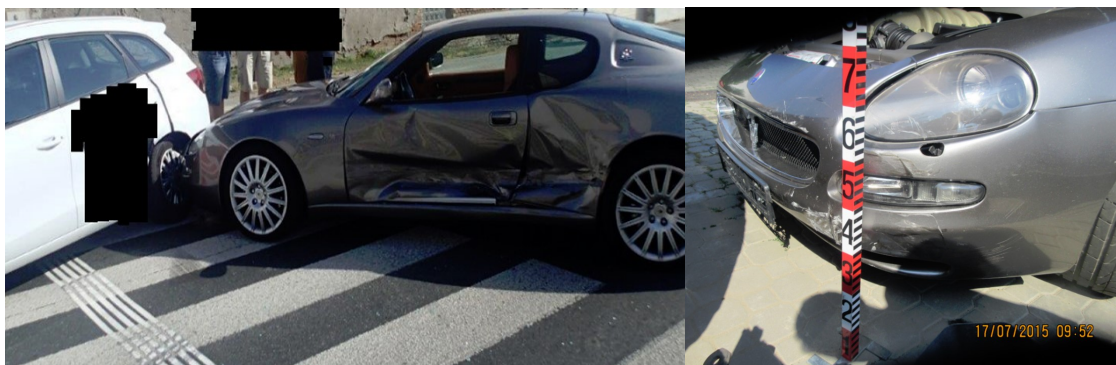
V souvislosti s počínajícím šetřením skutkového stavu děje bývá přizván k posouzení znalec. Šetření probíhá nejen v závislosti na předaném spisu, ale také za osobní účasti znalce při možné rekonstrukci vzniku poškození na místě vzniku škody. Přizván, v určitých případech, je k tomuto klient i případný viník nehody a jsou dotazováni na důležité body pro šetření. Nejsou-li přímo u rekonstrukce, předkládají na výzvu znalce vyplněný detailní dotazník. Znalec vyžaduje přesný popis děje a to uvedení stylu a rychlosti jízdy, směr jízdy, jaké bylo počasí pro zjištění stavu vozovky, na reakce při manévrování před kolizí a snaze zabránit střetu ale i bezprostředně po kolizi, technický stav vozidla/el, jaká byla konečná poloha vozidla, zatížení vozidla.

5.4.4 Posouzení fotografií

Pro objasnění vzniku škody slouží i dodaná fotodokumentace ze strany pojistitele, případně od účastníků nehody nebo policie za předpokladu, že událost šetřila. Ovšem znalec většinou tuto fotodokumentaci, za předpokladu, že je to ještě možné, doplní vlastní prohlídkou poškozeného vozidla. Zde je důležitá rychlost prováděných úkonů a to z důvodu zajištění vlastních stop ještě v neopraveném stavu vozidel. Předloženy jsou fotografie všech zúčastněných vozidel ke vzájemnému posouzení kompatibility.

Obr. 11 Zaměření rozsahu poškození vozidla Maserati a fotografie vozidla viníka Volkswagen (Zdroj ČPP, a.s.)

Obr. 12 Zaměření rozsahu poškození vozidla Maserati a fotografie vozidla dalšího náhodného účastníka (Zdroj ČPP, a.s.).

5.4.5 Metody k posouzení zkoumání dopravních nehod

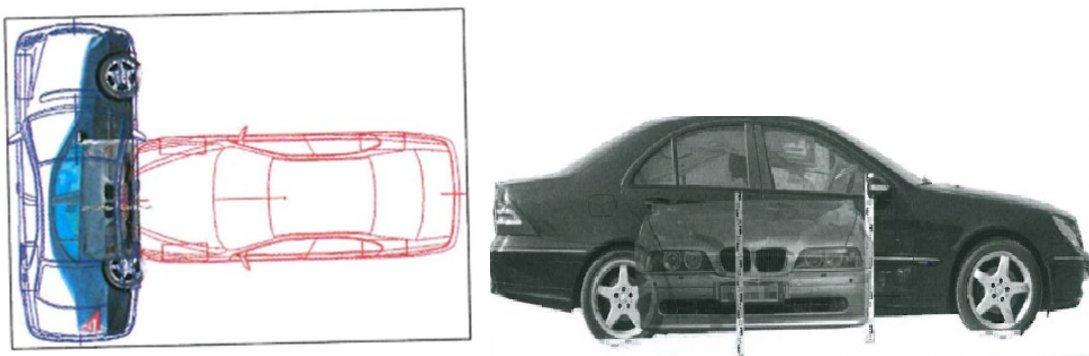
Na základě snímků, které byly pořízeny při prohlídce vozidla, případně při následném šetření znalce a vyšetřovacího týmu, dochází k posouzení poškozených

míst a deformačních oblastí v určitém měřítku, kdy jsou tyto fotografie přenášeny do určitého grafického prostředí. Takovýto úkon je možné provést i se snímky shodného nepoškozeného vozidla, se kterým se snímky poškozeného vozidla následně posuzují. Snímky s velkým rozsahem poškození, dle kterých se určuje kolizní pozice, jsou použity pro překrytí obrysového profilu k posouzení výšky a úhlu nárazu. Vzájemné porovnávání snímků je prováděno počítačovou simulací. Cílem je zjištění shody deformačních zón.

„V rámci optimalizace ustavení kolizní pozice musí ke každému otisku existovat korespondující opozitní tvar na spolukolizním vozidle“ (Rábek, 2012, s. 237).

Obr. 13 Zaměření vozidla beranidla a poškozeného vozidla (Zdroj: Rábek 2012).

Obr. 14 Zobrazení pozice střetu a překrytí obrysového profilu vozidla beranidla a vozidla poškozeného (Zdroj: Rábek, 2012).

Znalec následně posoudí v závislosti na sestaveném časoprostorovém modelu pohybu vozidel, zda má či nemá vylíčený škodný děj po technické stránce znaky nahodilé nehodové události v silničním provozu. Dojde-li ke zjištění nesrovnalostí při šetření dané události, měl by znalec jasně a přesvědčivě vyjádřit míru těchto nesrovnalostí a uvést srovnávací příklady.

5.4.6 Dřívější poškození vozidla

S případy, kdy bylo vozidlo již dříve poškozeno, dokonce nepojízdné a následně přiváno k události se vyšetřovatelé setkávají velmi často. Ovšem nejen vyšetřovatelé mají tu čest s těmito případy. Již při likvidaci pojistných událostí se likvidátoři a technici velmi často setkávají s tím, že vozidlo, jež bylo účastníkem škodné události, bylo nějakým způsobem již dříve poškozeno a nyní je snaha, ze strany pachatele uplatnit celý rozsah poškození na vozidle včetně toho dřívějšího. Příkladem může být poškození přední části vozidla, kdy je zasažena maska vozidla a případně výztuha předního nárazníku.

Toto je případ právě vozidla poškozeného, které bylo následkem kolize s vozidlem viníka odhozeno a tím došlo ke střetu s dalším účastníkem dopravní nehody, který se k události připlét „náhodou“.

Při likvidaci byla nárokována oprava chladiče, který měl být v souvislosti s danou událostí také poškozen. Jak je zřejmé, z obrázku č. 12, přední maska vozidla Masserati není natolik poškozena, aby došlo i k poškození chladiče. Tuto skutečnost potvrzuje i prvotní ohledání a prohlídka vozidla v servisu. Až následná, vyžádaná, další prohlídka zmiňuje poškození chladiče a nemožnost nastartování vozidla, i přes to, že při první prohlídce vozidlo nastartováno bylo. Toto bylo dalším podnětem pro zkoumání skutečného poškození vozidla Masserati, včetně zaměření se na práci servisu, zda koresponduje s nastavenými smluvními podmínkami ve spolupráci s pojistitelem.

5.4.7 Skutečnost nebo podvod?

Jen velmi zřídka se, po dalším přezkoumání poškozených dílů, podaří odhalit podvodný nárok. Díly, které byly poškozeny, již nemusí být k dispozici v daném servisu pro další šetření a dosti často je velmi nápadným jevem, při těchto sporných událostech, situace kdy servis ztratí fotodokumentaci včetně zápisu o rozsahu poškození vozidla. Dokonce při demontáži poškozených dílů nepořídí další doplňující fotodokumentaci ani nepřizvou technika dané pojišťovny.

Lépe prokazatelnou situací může být například poškození vozidla, které bylo na místo události převezeno, a jsou na něm viditelné stopy prachu. Pak je tedy zřejmé že, již dříve poškozené, vozidlo bylo po nějakou dobu někde zaparkováno, kde se na něm usazoval prach. V této, vrstvě usazeného prachu mohou být viditelné i otisky rukou či bot pachatele, který vozidlo přemístil na místo určené. Prach a vedlejší usazené nečistoty jsou důležitým ukazatelem pro další šetření. Neboť jsou

situace, kdy dochází k poškození vozidla na určitém místě, následně je vozidlo přemístěno a pak je vyvolána manipulovaná nehoda na základě které dochází k uplatnění škody u pojistitele. Na již dříve poškozeném vozidle mohou být viditelné nečistoty, které se zachytily při dalším používání vozidla (hmyz, prach, rostliny, případná koroze poškozeného dílu).

Pachatelé se také snaží uchránit hodnotnější díly na vozidle a tak dochází k přestrojení vozidla ještě před vznikem plánované nehody a namísto drahých dílů namontují díly již dříve poškozené. Pak dochází k dosažení vyšší ekonomické výhody při likvidaci. Část jsou pro tyto případy používána vozidla dovezená ze zahraničí, která jsou již poškozená a neúplná. Pak je důležité při vyšetřování zaměřit se na to, co chybí na vozidle, které mělo být kompletní. Dalším indikátorem mohou být také již silně opotřebovaná kola, disky jiného typu, nebo dokonce je na vozidle namontováno rezervní kolo.

6 Prevence pojistných podvodů

V posledních letech by se dalo říci, že prevence je nejsilnější zbraní pojistitelů proti páchání pojistných podvodů a zařazují ji mezi jednu z nejvyšších priorit při spolupráci s Českou asociací pojistitelů (dále jen ČAP). Tato problematika obnáší velké investice a nemalé prostředky pro realizaci různých opatření a postupu proti vzniku pojistného podvodu. Využíváno je mnoho typů programů, systémů a vyhledávacích zařízení, jako je například systém vyhodnocující nehody způsobené vozidly Virtual Crasch Systém, portály pro informace o vozidlech jako jsou Autotracer, aukční systémy Total Care, Fraud management. Dále systém AFMS pro vyhledávání expertních kritérií jako je například bodové ohodnocení v dialogu nebo písemné korespondenci. Dále mezi ně patří systém, který provozuje firma Nemesysco a to „Technologie pro vrstvenou hlasovou analýzu“ LVA.

„LVA je bezpečnostní technologie, která primárně slouží profesionálním vyšetřovatelům. Hlasová analýza NENÍ detektorem lži, ale je vyšetřovacím nástrojem, který pomáhá směřovat další postup vyšetřování. LVA analýza může být provedena v reálném čase (za použití mikrofону, nebo během telefonního hovoru) ale i na již dříve nahraném materiálu“ (<http://www.nemesysco.eu>, [online] 2016).

Dále je jedním z nejčastějších systémů, používaných především pojistiteli, pro odhalování pojistných podvodů, systém SVIPO, který pracuje na základě vložených dat o vyplaceném pojistném. Systém pracuje na bázi algoritmů a různých kritérií, následně filtruje celkovou databázi, ve které se skrývají případní podvodníci a vyfiltruje je na „černou listinu“. Správu tohoto systému zajišťuje Česká asociace pojišťoven (dále jen ČAP), která pravidelně vložená data aktualizuje. Díky tomuto systému mohou pojistitelé ověřit, zda klient, který nárokuje proplacení škodné události, dostal již pojistné plnění od jiného pojistitele, z jakého pojištění a v jaké výši.

6.1 Prevence ve spolupráci

Nemalou součástí prevence pojistných podvodů je i důslednější spolupráce se zprostředkovateli pojistných smluv, kdy jim zákon č. 38/2004 Sb. o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí, ukládá povinnost doložit záznam z jednání při sjednání každé pojistné smlouvy. Tento záznam obsahuje požadavky klienta a případné návrhy ze strany zprostředkovatele, které klient může odsouhlasit, jednoduše je tam uveden průběh jejich jednání.

Dohled nad touto povinností spravuje samotný pojistitel, nad kterým má dohled Česká národní banka (dále jen ČNB). V návaznosti na tyto povinnosti se klade důraz i na správu pojistného kmene daného zprostředkovatele. Ti jsou odměňováni ze strany pojistitelů formou provizí a případně i mimořádných výplat nejen za sjednání pojistné smlouvy, ale také za udržení „zdravého pojistného kmene“.

6.2 Prevence technická

Další variantou kontroly a prevence je například prohlídka a doložená fotodokumentace pojišťované věci. Pořizování fotodokumentace pojišťované věci, případně zadání klientovi potřebu podstoupit prohlídku provedenou smluvní partnerem společností Global Expert, je již součástí metodiky většiny pojistitelů. Toto je ochranou nejen pojistitelů, ale také samotných zprostředkovatelů, kteří v souvislosti s řešením případné škodné události nemají problém doložit, že jejich práce byla řádně odvedena a tedy pojišťovaná věc z jejich strany zkontrolována a stav věci podložen fotodokumentací.

6.2.1 Metodika technické prevence

Příklad metodiky pro pořizování fotodokumentace, v případě, že prohlídku a fotodokumentaci provádí sjednatel:

- fotodokumentace bude pořízena digitálním fotoaparátem nebo mobilním telefonem, nejlépe s uvedením data a času pořízení
 - o 1. fotografie bude pořízena zepředu zleva směrem dozadu vpravo tak, aby bylo vidět čelo vozidla, přední RZ (SPZ) a pravý bok vozidla
 - o 2. fotografie bude pořízena zezadu zleva směrem dopředu vpravo, tak aby byla vidět zadní RZ (SPZ) a levý bok vozidla
 - o 3. fotografií bude zdokumentováno VIN vyražené na karosérii vozidla
 - o 4. fotografie zachytí aktuální stav tachometru (pokud možno se středovým panelem vozidla – navigace apod.)
 - o 5. fotografie zachytí případné menší viditelné poškození vozidla. Dále také nestandardní výbavu vozidla (např. zabudovanou navigaci apod.)

Obr. 15 Provedení fotodokumentace pojišťovaného vozidla (Zdroj: ČPP, a.s.).

„Registrační značka

V současném provedení je jejich vydávání řízeno zákonem č. 56/2001 Sb. o podmínkách provozu na pozemních komunikacích. Jejich podoba je určena vyhláškou č. 343/2014 Sb. o registraci vozidel. Tabulka registrační značky je povinně umístěna na každém silničním motorovém vozidle či přípojném vozidle“ (OBRŠLÍK, 2015, str. 14).

„VIN

Vehicle Identification Number (zkráceně VIN) je celosvětově uznávaný identifikátor motorových vozidel, který nezaměnitelně a jedinečně identifikuje konkrétní vozidlo. Je vyjadřován 17 ti místním kódem alfanumerických znaků, které jsou uspořádány tak, aby co nejspolehlivěji popsaly obecné i individuální vlastnosti daného vozidla“ (OBRŠLÍK, 2015, str. 16).

Informace důležité pro zadání zakázky na prohlídku vozidla, v případě, že je klient objednan na prohlídku společností Global Expert jsou:

- číslo pojistné smlouvy
- rodné číslo + jméno a příjmení / IČ +obchodní jméno + jméno a příjmení pověřeného zástupce firmy
- obec + PSČ
- telefon
- SPZ (RZ) vozidla

- VIN vozidla
- Tovární značka vozidla

Součástí pojistné smlouvy je pak dodatek o prohlídce vozidla k Pojistné smlouvě Autopojištění viz příloha č. 6 – Dodatek o prohlídce vozidla k Pojistné smlouvě.

V případě možné škodné události má tyto fotografie pracovník likvidace k dispozici a může posoudit, zda bylo poškození na vozidle již dříve nebo se skutečně stalo až při vzniku hlášené škodné události, případně může posoudit a uvážit možné krácení za předchozí poškození vozidla.

Pojišťovny již také využívají tzv. kritéria segmentace, kdy se při kalkulaci pojistné smlouvy zaměřují na určité důležité body a informace o klientovi či pojišťované věci. Mezi tato kritéria patří především stáří vozidla a původ. Otázkou je např., kdy bylo první datum registrace vozidla a kdy bylo první datum registrace v ČR.

Obr. 16 Záznam o původu vozidla a jeho první registraci v ČR (Zdroj: ČPP, a.s.).

Vozidlo, není možné vzít do pojištění např. bez předložení velkého technického průkazu (dále jen VTP). Dalším kritériem bývá především stáří pojistníka, kdy tento údaj má vliv i na výši pojistného, také osoby podnikající OSVČ nebo samotní podnikatelé mohou mít zvýhodněnou sazbu pro pojištění svých vozidel. V nemalé míře má vliv na možnost pojištění a výši pojistného i region, ve kterém se pojišťovaná věc nachází či pohybuje. S touto informací souvisí i ověření rizikové zóny při pojištění podnikatelského i občanského majetku proti krádeži. I ověření záplavové zóny při pojištění nemovitostí, firem a jejich vybavení jako jsou stroje, zásoby, budovy areálu apod.

7 Diskuze

V průběhu práce poukazuji na několik důležitých bodů poukazujících na možnost odhalení nebo zamezení pojistného podvodu. V části prevence pojistných podvodů je uvedeno několik způsobů ochrany a kontroly při sjednání nových pojistných smluv se zaměřením na eliminování množství vznikajících pojistných podvodů již v samotném počátku. Nastavení tohoto typu ochrany využívá již mnoho pojistitelů, některé důsledněji, jiné se učí s tímto nástrojem zacházet.

Jak uvedl ve své práci Jiří Kolísek *„Pojišťovací zprostředkovatelé mají nejlepší příležitost odhalit a rozpoznat možné účelové jednání klienta svým chováním nebo okolnostmi kolem sjednávajícího pojištění. Bohužel prioritou a jedinou motivací obchodního zástupce je sjednání pojistné smlouvy. V současné době jsou obchodníci a výhradní zprostředkovatelé bohužel motivováni jen na nový obchod, nikoliv na zdravý kmen. Obchodníka nic nenutí k tomu, aby si více všiml podezřelých okolností obchodu“* (Kolísek, 2014, str. 17). S tímto názorem se ztotožňuji, neboť sjednatelé jsou skutečně hnáni množstvím a velikostí pojistného kmene. Ovšem domnívám se, na základě sběru podkladů a sledování práce obchodních partnerů, že tento přístup k pojistnému obchodu se eliminuje a sjednatelé jsou směřováni, ze strany pojišťoven, k důslednosti a ověřování historie klienta. Musím podotknout, že i přes tvrzení pana Kolíška, se kterým souhlasím, stávající spolupráce každého pojistitele se svými zprostředkovateli obnáší již pravidelná obchodní jednání zaměřena, nejen na podmínky nastavení odměn a provizí a technickou formu spolupráce, ale také na starost o své klienty a správu jejich „čistého“ kmene. Spolupráce se postupně vyvíjí a domnívám se ze svého pohledu na věc, že již tomu není jako dříve, kdy se kladl důraz především na objem, ale zájem je především na tom, aby škodní průběh byl do určité procentuální míry pro pojišťovnu přijatelný a unesitelný. Zde se proto už ukazují známky pečlivosti výběru klienta, řádná starost o jeho potřeby a zajištění řádného obchodního styku. Jak jsem již uvedla v úvodu spolupráce zprostředkovatele s pojistitelem, součástí dodržení patřičných pravidel je dokládáno záznamem z jednání.

Jiří Kolísek také zmiňuje, že dochází, při sjednání pojištění vozidla, k fyzické prohlídce vozidla, ovšem jen formou textového záznamu. Jak jsem již uvedla v části bakalářské práce „Prevence technická“ součástí uzavírání pojistných smluv je doložení i prohlídky vozidla, ovšem nejen textového záznamu, ale povinnost sjednatel, na základě dané „metodiky“ určitého pojistitele, je doložení i fotodokumentace

pojišťované věci. Tento způsob ochrany, pro omezení zneužívání pojištění již postupně začíná využívat mnoho pojišťoven. Opatrnost a pozornost při uzavírání pojistných smluv tedy již není výjimkou. Bohužel musím podotknout, že nejsou tyto metody, u některých pojistitelů dostatečně ošetřeny a hlídány.

Vývoj v ochraně před pojistnými podvody jde ovšem více směry. Například nás seznamuje, ve své diplomové práci, Bc. David Král, se zkušebním provozem vícevrstvé analýzy hlasu v oblasti odhalování pojistných podvodů. V době zpracování diplomové práce, byl tento projekt v počátcích. V současné době tento nástroj postupně začínají používat kolegové ze speciálních a analytických týmů a je to pro ně velkou pomocí. Zde je názorně vidět, jak rychle se vyvíjí práce těchto analytických týmů a jak velkou snahu vynakládají pro to, aby byla jejich práce co nejpřínosnější. Také spolupráce s kolegy v oblasti technického znalectví, s detektivy, lékaři, policií, mobilními techniky a jinými pojistiteli přináší mnoho užitků a spolupráce se stále prohlubuje.

V průběhu své práce opírám také práci vyšetřovacích týmů o jeden z nejdůležitějších podkladů pro vyšetřování a to je popis vzniku události. Vzhledem k tomu, že důkazní břemeno, v případě podezření na pojistný podvod, je na straně pojistitele. Naopak důkazní břemeno při nároku na pojistné plnění je na straně poškozeného, tedy klienta, který nárokuje úhradu vzniklé škody od pojišťovny. Důležitým krokem, při nároku na pojistné plnění, je právě oznámení škody pojišťovně a přednesení požadovaného nároku. Při hlášení škody u pojišťovny dochází k prvnímu záznamu o události u pojistitele. Na základě mého ověřování postupů kolegů a vlastních zkušeností, v závislosti na mé stávající i minulé pozici vím, že oznámení na infolince nebo kanceláři dané pojišťovny, může dosti ovlivnit další zpracování spisu. Například při využití telefonické linky pro hlášení události, mnoho klientů hlásí událost přímo z místa nehody. Nastává situace, kdy je klient rozrušen a je obtížné se s ním domluvit. Pak operátor stručně zaznamená děj, aby klienta příliš nezatěžoval. Opět zde nastává i situace, kdy účastníci nehody nahlásí již domluvený scénář nehody. V návaznosti na zjištěné poznatky vztahující se k této práci se domnívám, že právě nastavení callcentra a požadavky kladené na operátory je příčinou toho, proč není děj zaznamenán důkladně. Každý operátor má stanovený počet hovorů, nastavenou průměrnou délku hovoru, zpracovaný počet hlášení a jiných zpracovaných úkonů. On samotný je nucen k tomu, aby zkrátil dobu hovoru na nejnutnější možnou, potom zde není prostor pro detailnější zkoumání a zaznamenání popisu události. Obdobným způsobem je možné nahlížet na pracovníky přepážek, kteří jsou sledováni za splnění plánu, k čemuž je nutné

sjednání co nejvíce pojistných smluv. Také rychlé zpracování a vyřízení požadavku klienta, a tedy jeho spokojenost, je na prvním místě. Dlouhé čekání ze strany klienta je nežádoucí a proto se pracovníci snaží vyřešit požadavky klientů co nejrychleji, aby se mohli věnovat dalším. Domnívám se, že právě operátoři a tito pracovníci přepážek, by mohli být velkým přínosem pro vyšetřovací týmy. Také průběžné semináře na tuto problematiku by mohly být velkou pomocí pro práci kolegů.

Jak se mi podařilo zjistit, semináře k problematice pojistných podvodů probíhají v pravidelných ročních nebo dvouletých intervalech, a to zejména na pracovištích likvidace. Většinou jsou tyto semináře a přednášky určeny osobám, které se blíže setkávají s poškozenými vozidly a danými případy jako jsou likvidátoři a mobilní technici, ale také osoby, které prověřují podezřelé případy (odborníci vnitřní kontroly). U těchto pracovníků je největším předpokladem, že si mohou všimnout určitých technických i netechnických nesrovnalostí. Pracovníci tak mohou nahlédnout do práce svých kolegů a seznámit se se znaleckými postupy a metodami. Likvidátoři i mobilní technici pak mohou být schopni nacházet indicie poukazující na podezřelé případy a směřovat případ k dalšímu šetření. Pro pracovníky pojišťoven jsou záměrně vybírány případy, kde lze zejména ze stop na povrchu dopravních prostředků „číst“ informace a vyvozovat příslušné závěry (směr prokluzu, linie ukončení prokluzu, setrvalý tlak řidiče na věnec volantu, nanesení různých materiálů na povrchu vozidla, zákonitosti ohledně charakteru stop na boku vozidla po otáčející se pneumatice).

V návaznosti na vlastní zkušenost po účasti na takovém semináři, se opět domnívám, že by mohlo být velice přínosné, kdyby se takových seminářů účastnilo více kolegů i z jiných oddělení. Semináře by mohly být upraveny dle aktuálních pracovních pozic a zaměřeny na problematiku, kterou se dané oddělení zabývá. Věřím, že kdyby kolegové z callcentra, při registrování události s klientem, byli více zaměřeni na to, co je důležité při hlášení zaznamenat a na co se klienta ptát, měli bychom větší šanci již od začátku možnost eliminovat počet případů, kdy chce klient neoprávněně získat plnění za vzniklou škodu. S tímto související i rozsah nároku na pojistné plnění, by tímto byl do určité míry omezen.

Ne malou pozornost zaslouží i pracovníci přepážek, kteří se s klienty setkávají osobně a za předpokladu, kdy budou mít bližší informace o způsobech páchaní pojistného podvodu a praktikách užívaných podvodníky, mohli by mít větší možnost zamezit možné úvaze o spáchání podvodu již při uzavření pojistné smlouvy.

8 Závěr

Tato práce především poukazuje na práci speciálních týmů, seznamuje s pojistným podvodem a poukazuje na nutnost obrany proti páchání pojistných podvodů. Cílem bylo zaměřením na daná doporučení a možnosti pojistitelů, která mohou pomoci k odhalování, předcházení a snižování vzniku pojistných podvodů. Mnoho pracovníků pojišťoven, i přes základní informovanost, nemá téměř ponětí o rozsahu a závažnosti problematiky. Každý rok, vydávají pojistitelé výroční zprávu o množství šetřených pojistných podvodů, ušetřených hodnotách a poukazují na závažnost problematiky. Ovšem toto je jen velmi stručná informace o tom co se kolem nich skutečně děje.

Tato problematika je ovšem natolik závažná, že není žádoucí detailní představení praktik páchání pojistných podvodů všem pracovníkům pojišťoven. Neboť i v jejich řadách jsou potencionální pachatelé. Na základě vyhodnocení vyšetřovacích týmů, by bližší seznámení s praktikami páchání podvodů, pomohlo k realizaci těchto podvodů ze stran některých kolegů. Vlastně by docházelo k situacím, kdy velmi detailní informace, by mohli být zneužity a využity pro páchání podvodů přímo na půdě pojišťovny, a to v mnohem větším měřítku než se skutečně děje. Pachatelé by tak dostávali návod k tomu, jak postupovat, aby nebyli odhaleni. Proto jsem se, při sběru dat a podkladů, setkala vždy s obecnými informacemi a kolegové ze speciálních týmů byli při výkladu velmi zdrženliví.

Tímto následně dochází k nedostatku informací u pracovníků pojišťoven a v souvislosti s tím práce poukazuje na určitou míru nevšímavosti a nepozornosti všech zúčastněných stran, mimo stranu podněcující vznik pojistného podvodu. Tato strana má většinou vše pečlivě promyšleno a spoléhá se právě na nepozornost policie i pracovníků pojišťoven a jejich obchodních partnerů. Organizované skupiny mají tuto situaci pečlivě ošetřenou již před vznikem samotné škody, vše je pečlivě naplánováno a zorganizováno. Náhodní účastníci, kteří chtějí jen využít nastalé události k vlastnímu obohacení, jsou pro odhalení snadnějším protihráčem, neboť zde pozbýváme důmyslnost a preciznost v přípravě důkazních podkladů. Dodatečně opravená hlášení, nároky a rozsahy poškození na vozidlech vypovídají o tom, že, tento náhodný pachatel, chce jen využít situace a z pojišťovny dostat co nejvíce.

Práce zejména poukazuje na určitou míru nevšímavosti a nepozornosti všech zúčastněných stran, mimo stranu podněcující vznik pojistného podvodu. Tato strana má většinou vše pečlivě promyšleno a spoléhá se právě na nepozornost policie i

pracovníků pojišťoven a jejich obchodních partnerů. Organizované skupiny mají tuto situaci pečlivě ošetřenou již před vznikem samotné škody, vše je pečlivě naplánováno a zorganizováno. Náhodní účastníci, kteří chtějí jen využít nastalé události k vlastnímu obohacení, jsou pro odhalení snadnějším protihráčem, neboť zde pozbýváme důmyslnost a preciznost v přípravě důkazních podkladů. Dodatečně opravená hlášení, nároky a rozsahy poškození na vozidlech vypovídají o tom, že, tento náhodný pachatel, chce jen využít situace a z pojišťovny dostat co nejvíce.

9 Seznam použité literatury

- BUDÍKOVÁ, Marie, Maria KRÁLOVÁ a Bohumil MAROŠ. *Průvodce základními statistickými metodami*. Praha: Grada, 2010, 272 s. ISBN 978-80-247-3243-5.
- BRADÁČ, A. *Analytika silničních nehod: příručka znalce*. Ostrava: Dům techniky ČSVTS, 1985.
- BRADÁČ, A. -- KREJČÍŘ, P. *Znalecký standard I/2005 - Oceňování motorových vozidel*. Brno: CERM, s.r.o., 2005
- Česká asociace pojišťoven online (2016-30-04). Dostupné z <http://cap.cz/vysledky-vyhledavani?searchword=pojistn%C3%A9%20podvody&searchphrase=all>
- ČESKO. Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě, ze dne 17. prosince 2003.
- ČESKO. Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ze dne 14. Zář 2000.
- HALUZA, Jan. *Změny v likvidaci pojistných událostí vyplývající z nového Občanského zákona*. Brno 2015. Diplomová práce. Mendelova univerzita v Brně.
- Hasičská vzájemná pojišťovna online (2016-30-04). Dostupné z <http://www.hvp.cz/historie-pojistovny/za-cisare-pana/>
- CHALOUPECKÝ, Josef - Marvan, Miroslav, *Dějiny pojišťovnictví v Československu. 3. díl, Dějiny pojišťovnictví v Československu (1945-1992) /*. Josef Chaloupecký, Miroslav Marvan. 1. vyd. Praha: Česká pojišťovna, 1997, ISBN:80-238-8592-8.
- KOLÍSEK, Jiří. *Pojistné podvody na motorových vozidlech v pojišťovnictví*. Brno 2014. Bakalářská práce. Mendelova univerzita v Brně.
- KRÁL, David Bc. *Nároky pojištěných z havarijního pojištění*. Praha 2014. Diplomová práce. Vysoká škola finanční a správní, o.p.s. Praha.
- MARVAN, Miroslav - Daňhel, Jaroslav - Dudek, František - Fekete, Imrich - Fialová, Ludmila - Hájek, Jan - Chaloupecký, Josef - Ježek, Bohumil - Kubišta, Jan - Mates, Pavel - Patoprstý, Ján - Schelle, Karel - Štícha, Bedřich
Dějiny pojišťovnictví v Československu. Díl 1., do roku 1918 /. autoři Miroslav Marvan (vedoucí kolektivu), Jaroslav Daňhel, František Dudek, Imrich Fekete, Ludmila Fialová, Jan Hájek, Josef Chaloupecký, Bohumil Ježek, Jan Kubišta, Pavel Mates, Ján Patoprstý, Karel Schelle, Bedřich Štícha. Praha: Novinář, 1989 [vyd. 1990]. 364 s.

- MARVAN, Miroslav; CHALOUPECKÝ Josef. *Dějiny pojišťovnictví v Československu 2. Díl*. Bratislava: Vydavatelství ALFA KONTI spol. s r.o. 1993.429s. ISBN 80-88739-01-2
- Nemesysco voice analysis technologies* (2016_18_05). Dostupné z <http://www.nemesysco.eu/nase-technologie/>
- Nový občanský zákoník: zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2014. Právo a management. ISBN 978-80-87974-01-8, § 2760.
- OBRŠLÍK, J. *Identifikační znaky vozidel a jejich využití ve znalecké praxi*. Bakalářská práce. MENDELU Brno, 2015. 53 s
- RÁBEK, V. *Analýza příčin vzniku a průběhu škodných událostí v oboru pojištění motorových vozidel. (Sborník tuzemských a převzatých cizojazyčných publikací)*, Olomouc, ISBN:978-80-904944-0-4, VPRA-SCP-2012-09-15.

Seznam obrázků

Obr. 1	Prošetřované pojistné události na pojistný podvod za období 2007 - 2016 v ČR (Zdroj ČAP)	22
Obr. 2	Srovnání ušetřených hodnot k celkovému finančnímu nároku na pojistné plnění za období 2007 - 2016 v ČR (Zdroj ČAP)	23
Obr. 3	Ukázka pravé a falešné zdravotní dokumentace (Zdroj Kooperativa pojišťovna, a.s.)	27
Obr. 4	Ukázka grafu organizované skupiny při škodách na motorových vozidlech (Zdroj: Kooperativa pojišťovna, a.s. 2016).	29
Obr. 5	Ukázka grafu propojení lékařů, klientů a pracovníků pojišťoven (Zdroj: Kooperativa pojišťovna a.s. 2016).	30
Obr. 6	Struktura bezpečnostního odboru daného pojistitele (Zdroj: Kooperativa pojišťovna, a.s. 2016).	31
Obr. 7	Struktura vyšetřovacího procesu a vzájemné spolupráce oddělení daného pojistitele (Zdroj: Kooperativa pojišťovna, a.s. 2016).	32
Obr. 8	Potvrzení záznamu o dopravní nehodě policií ČR (Zdroj ČPP, a.s.)	33
Obr. 9	Technická zpráva k výpočtu totální výše škody na vozidle (Zdroj ČPP, a.s., VIG).	39
Obr. 10	Informační dopis od policie ČR na základě vyžádaných podkladů pro další šetření a ověřování události (Zdroj ČPP, a.s., VIG).	43
Obr. 11	Zaměření rozsahu poškození vozidla Masserati a fotografie vozidla viníka Volkswagen (Zdroj ČPP, a.s.)	46
Obr. 12	Zaměření rozsahu poškození vozidla Masserati a fotografie vozidla dalšího náhodného účastníka (Zdroj ČPP, a.s.).	46

Obr. 13	Zaměření vozidla beranidla a poškozeného vozidla (Zdroj: Rábek 2012).	47
Obr. 14	Zobrazení pozice střetu a překrytí obrysového profilu vozidla beranidla a vozidla poškozeného (Zdroj: Rábek, 2012).	47
Obr. 15	Provedení fotodokumentace pojišťovaného vozidla (Zdroj: ČPP, a.s.).	52
Obr. 16	Záznam o původu vozidla a jeho první registraci v ČR (Zdroj: ČPP, a.s.).	53

Seznam tabulek

Tab. 1	Přehled prošetřovaných pojistných událostí s podezřením na pojistný podvod v období od roku 2007 – 2016.	22
Tab. 2	Srovnání ušetřených hodnot k celkovému finančnímu nároku na pojistné plnění za období 2007 – 2016 v ČR	23
Tab. 3	Statistika pojistných podvodů členů ČAP za rok 2015	28

Přílohy

Příloha č.1 Zákon č. 37/2004 Sb.**Vymezení pojmů****§ 3**

Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) nahodilou skutečností skutečnost, která je možná a u které není jisté, zda v době trvání soukromého pojištění vůbec nastane, nebo není známa doba jejího vzniku,

b) pojistnou událostí nahodilá skutečnost blíže označená v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává, se kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění,

i) oprávněnou osobou osoba, které v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění,

j) obmyšleným osoba určená pojistníkem v pojistné smlouvě, které vznikne právo na pojistné plnění v případě smrti pojištěného

l) pojistným nebezpečím možná příčina vzniku pojistné události,

m) pojistným rizikem míra pravděpodobnosti vzniku pojistné události vyvolané pojistným nebezpečím,

n) pojistným zájmem oprávněná potřeba ochrany před následky nahodilé skutečnosti vyvolané pojistným nebezpečím,

o) pojistnou hodnotou nejvyšší možná majetková újma, která může v důsledku pojistné události nastat,

u) škodnou událostí skutečnost, ze které vznikla škoda a která by mohla být důvodem vzniku práva na pojistné plnění,

v) časovou cenou cena, kterou měla věc bezprostředně před pojistnou událostí; stanoví se z nové ceny věci, přičemž se přihlíží ke stupni opotřebení nebo jiného znehodnocení anebo k zhodnocení věci, k němuž došlo její opravou, modernizací nebo jiným způsobem,

y) čekací dobou doba, po kterou nevzniká pojistiteli povinnost poskytnout pojistné plnění z událostí, které by jinak byly pojistnými událostmi,

z) pojištěním škodovým soukromé pojištění, jehož účelem je náhrada škody vzniklé v důsledku pojistné události.

Příloha č.2 Nový občanský zákoník (NOZ) č. 89/2012 Sb.**Základní ustanovení****§ 2758**

(1) Pojistnou smlouvou se pojistitel zavazuje vůči pojistníkovi poskytnout jemu nebo třetí osobě pojistné plnění, nastane-li nahodilá událost krytá pojištěním (pojistná událost), a pojistník se zavazuje zaplatit pojistiteli pojistné.

Pojistný zájem**§ 2761**

Pojistný zájem je oprávněná potřeba ochrany před následky pojistné události.

Pojištěný**§ 2766**

Osoba, na jejíž život, zdraví, majetek nebo odpovědnost nebo jinou hodnotu pojistného zájmu se pojištění vztahuje, je pojištěným.

Oprávněná osoba**§ 2770**

Pojistný zájem je oprávněná potřeba ochrany před následky pojistné události.

Pojistné podmínky**§ 2774**

(1) Pojistné podmínky vymezí zpravidla podrobnosti o vzniku, trvání a zániku pojištění, pojistnou událost, výluky z pojištění a způsob určení rozsahu pojistného plnění a jeho splatnost.

Povinné pojištění**§ 2780**

Při povinném pojištění může pojistitel pojistné plnění odmítnout, jen pokud se na uvedení nepravdivých informací, neúplně zodpovězených dotazů učiněných v písemné formě nebo vědomě nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů podílel výlučně poškozený nebo i jiná osoba s vědomím poškozeného.

Povinnost k pravdivým sdělením**§ 2788**

(1) Dotáže-li se pojistitel v písemné formě zájemce o pojištění při jednání o uzavření smlouvy nebo pojistníka při jednání o změně smlouvy na skutečnosti, které mají význam pro pojistitelovo rozhodnutí, jak ohodnotí pojistné riziko, zda je pojistí a za jakých podmínek, zodpoví zájemce nebo pojistník tyto dotazy prav-

divě a úplně. Povinnost se považuje za řádně splněnou, nebylo-li v odpovědi zatajeno nic podstatného.

(2) Co je v odstavci 1 stanoveno o povinnosti pojistníka, platí obdobně i pro pojištěného.

Šetření pojistné události **§ 2796**

(1) Nastane-li událost, se kterou ten, kdo se pokládá za oprávněnou osobu, spojuje požadavek na pojistné plnění, oznámí to pojistiteli bez zbytečného odkladu, podá mu pravdivé vysvětlení o vzniku a rozsahu následků takové události, o právech třetích osob a o jakémkoliv vícenásobném pojištění; současně předloží pojistiteli potřebné doklady a postupuje způsobem ujednaným ve smlouvě. Ne-li současně pojistníkem nebo pojištěným, mají tyto povinnosti i pojistník a pojištěný.

(2) Stejně oznámení může učinit jakákoliv osoba, která má na pojistném plnění právní zájem.

§ 2797

(1) Pojistitel zahájí bez zbytečného odkladu po oznámení podle § 2796 šetření nutné ke zjištění existence a rozsahu jeho povinnosti plnit. Šetření je skončeno sdělením jeho výsledků osobě, která uplatnila právo na pojistné plnění; na žádost této osoby jí pojistitel v písemné formě zdůvodní výši pojistného plnění, popřípadě důvod jeho zamítnutí.

(2) Obsahuje-li oznámení vědomě nepravdivé nebo hrubě zkreslené podstatné údaje týkající se rozsahu oznámené události, anebo zamlčí-li se v něm vědomě údaje týkající se této události, má pojistitel právo na náhradu nákladů účelně vynaložených na šetření skutečností, o nichž mu byly tyto údaje sděleny nebo zamlčeny. Má se za to, že pojistitel vynaložil náklady v prokázané výši účelně.

(3) Vyvolá-li pojistník, pojištěný nebo jiná osoba, která uplatňuje na pojistné plnění právo, náklady šetření nebo jejich zvýšení porušením povinnosti, má pojistitel vůči němu právo na přiměřenou náhradu.

§ 2798

(1) Není-li splatnost pojistného plnění ujednána, je splatné do patnácti dnů ode dne skončení šetření.

(2) Nelze-li ukončit šetření nutná k zjištění pojistné události, rozsahu pojistného plnění nebo k zjištění osoby oprávněné přijmout pojistné plnění do tří měsíců ode dne oznámení, pojistitel oznamovateli sdělí, proč nelze šetření ukončit; požá-

dá-li o to oznamovatel, sdělí mu pojistitel důvody v písemné formě. Pojistitel poskytne osobě, která uplatňuje právo na pojistné plnění, na její žádost na pojistné plnění přiměřenou zálohu; to neplatí, je-li rozumný důvod poskytnutí zálohy odepřít

(3) Porušil-li pojistitel povinnost podle odstavce 2 z příčin na své straně, je v prodlení; k opačnému ujednání se nepřihlíží.

§ 2799

Způsobila-li úmyslně pojistnou událost buď osoba, která uplatňuje právo na pojistné plnění, anebo z jejího podnětu osoba třetí, vzniká právo na pojistné plnění jen tehdy, bylo-li to výslovně ujednáno, anebo stanoví-li tak tento nebo jiný zákon.

Následky porušení povinností

§ 2800

(1) Bylo-li v důsledku porušení povinnosti pojistníka nebo pojištěného při jednání o uzavření smlouvy nebo o její změně ujednáno nižší pojistné, má pojistitel právo pojistné plnění snížit o takovou část, jaký je poměr pojistného, které obdržel, k pojistnému, které měl obdržet.

(2) Mělo-li porušení povinnosti pojistníka, pojištěného nebo jiné osoby, která má na pojistné plnění právo, podstatný vliv na vznik pojistné události, její průběh, na zvětšení rozsahu jejích následků nebo na zjištění či určení výše pojistného plnění, má pojistitel právo snížit pojistné plnění úměrně k tomu, jaký vliv mělo toto porušení na rozsah pojistitelovy povinnosti plnit.

§ 2809

Pojistitel může pojistné plnění odmítnout, byla-li příčinou pojistné události skutečnost,

- a) o které se dozvěděl až po vzniku pojistné události,
- b) kterou při sjednávání pojištění nebo jeho změny nemohl zjistit v důsledku zaviněného porušení povinnosti stanovené v § 2788 a
- c) pokud by při znalosti této skutečnosti při uzavírání smlouvy tuto smlouvu neuzavřel nebo pokud by ji uzavřel za jiných podmínek.

Hranice pojistného plnění

§ 2813

Byla-li ujednána hranice pojistného plnění, má se za to, že se vztahuje na jednu škodnou událost.

Příloha č.3 Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník**Pojistný podvod****§ 210**

(1) Kdo uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí

- a) v souvislosti s uzavíráním nebo změnou pojistné smlouvy,
- b) v souvislosti s likvidací pojistné události, nebo
- c) při uplatnění práva na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Stejně bude potrestán, kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch vyvolá nebo předstírá událost, s níž je spojeno právo na plnění z pojištění nebo jiné obdobné plnění, nebo stav vyvolaný pojistnou událostí udržuje, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.

(3) Odnětím svobody na šest měsíců až tři léta bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 a byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.

(4) Odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 větší škodu.

(5) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
- b) spáchá-li takový čin jako osoba, která má zvláště uloženou povinnost hájit zájmy poškozeného, nebo
- c) způsobí-li takovým činem značnou škodu.

(6) Odnětím svobody na pět až deset let bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).

(7) Příprava je trestná.

Hranice výše škody prospěchu, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci**§ 138**

Hranice výše škody, prospěchu, nákladů k odstranění poškození životního prostředí a hodnoty věci a jiné majetkové hodnoty

(1) Škodou nikoli nepatrnou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 5000 Kč, škodou nikoli malou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 25000 Kč, větší škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 50000 Kč, značnou škodou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 500000 Kč a škodou velkého rozsahu se rozumí škoda dosahující nejméně částky 5000000 Kč.

(2) Částek uvedených v odstavci 1 se užije obdobně pro určení výše prospěchu, nákladů k odstranění následků poškození životního prostředí, hodnoty věci a jiné majetkové hodnoty.

Trestný čin **§ 13**

(1) Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

(2) K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.

Přečin a zločin **§ 14**

(1) Trestné činy se dělí na přečiny a zločiny.

(2) Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.

(3) Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.

Úmysl **§ 15**

(1) Trestný čin je spáchán úmyslně, jestliže pachatel

a) chtěl způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, nebo

b) věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn.

(2) Srozuměním se rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem.

Pachatel

§ 22

(1) Pachatelem trestného činu je, kdo svým jednáním naplnil znaky skutkové podstaty trestného činu nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.

(2) Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil jiné osoby, která není trestně odpovědná pro nedostatek věku, nepříčetnost, omyl, anebo proto, že jednala v nutné obraně, krajní nouzi či za jiné okolnosti vylučující protiprávnost, anebo sama nejednala nebo nejednala zaviněně. Pachatelem trestného činu je i ten, kdo k provedení činu užil takové osoby, která nejednala ve zvláštním úmyslu či z pohnutky předpokládané zákonem; v těchto případech není vyloučena trestní odpovědnost takové osoby za jiný trestný čin, který tímto jednáním spáchala.

Spolupachatel

§ 23

Byl-li trestný čin spáchán úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob, odpovídá každá z nich, jako by trestný čin spáchala sama (spolupachatelé).

Účastník

§ 24

(1) Účastníkem na dokonaném trestném činu nebo jeho pokusu je, kdo úmyslně

- a) spáchání trestného činu zosnoval nebo řídil (organizátor),
- b) vzbudil v jiném rozhodnutí spáchat trestný čin (návodce), nebo
- c) umožnil nebo usnadnil jinému spáchání trestného činu, zejména opatřením prostředků, odstraněním překážek, vylákáním poškozeného na místo činu, hlídáním při činu, radou, utvrzováním v předsevzetí nebo slibem přispět po trestném činu (pomocník).

(4) Je-li na činu zúčastněno více osob, nebrání zániku trestní odpovědnosti účastníka, který takto jednal, je-li čin spáchán ostatními pachateli nezávisle na jeho dřívějším přispění k činu nebo přes jeho včasné oznámení.

Příloha č.4 Zákon č. 277/2009 Sb o pojišťovnictví**Společná ustanovení
§ 129**

(1) Při provozování neživotních pojištění, u kterých je povinnost uzavřít pojistnou smlouvu stanovena zákonem, má v řízení správním i soudním pojišťovna při šetření pojistné události postavení účastníka řízení.

(2) Ministerstvo vnitra poskytuje České národní bance pro výkon její působnosti podle tohoto zákona na její žádost veškeré údaje týkající se fyzické osoby a) z informačního systému evidence obyvatel o státních občanech České republiky, o cizincích s povolením k pobytu na území České republiky a o cizincích, kterým byl udělen azyl na území České republiky, b) z registru rodných čísel o fyzických osobách, kterým bylo přiděleno rodné číslo, avšak nejsou uvedeny v písmenu a).

(3) Údaje uvedené v odstavci 2 se České národní bance poskytují, je-li to nezbytné pro ověření správnosti nebo získání údajů o fyzické osobě, která má podle tohoto zákona prokázat České národní bance svoji bezúhonnost nebo se kterou bylo zahájeno nebo má být zahájeno správní řízení ve věci podezření ze spáchání přestupku podle tohoto zákona nebo jedná-li se o správní řízení vedené Českou národní bankou, jehož je tato fyzická osoba účastníkem, nebo pro splnění jiné povinnosti při výkonu dohledu podle tohoto zákona.

(4) Ministerstvo vnitra poskytne na žádost pojišťovny údaje týkající se fyzické osoby z informačního systému evidence obyvatel, a to a) jméno, popřípadě jména, a příjmení, b) datum narození nebo úmrtí, c) adresu místa trvalého pobytu, pokud takový požadavek souvisí s jí provozovanou pojišťovací nebo zajišťovací činností.

(5) Ministerstvo vnitra poskytuje údaje uvedené v odstavcích 2 a 4 způsobem umožňujícím dálkový přístup. Z takto poskytnutých údajů lze v konkrétním případě použít vždy jen takové údaje, které jsou v daném případě nezbytné.

(6) Za účelem prevence a odhalování pojistného podvodu a dalšího protiprávního jednání se pojišťovny vzájemně informují a sdílejí informace o skutečnostech týkajících se pojištění fyzických a právnických osob a jeho zprostředkování, včetně informací o zmocněncích účastníků pojištění a dalších osobách zúčastněných na škodné nebo pojistné události, a to i prostřednictvím právnické osoby, která není pojišťovnou, zajišťovnou ani pojišťovacím zprostředkovatelem.

(7) Ten, o kom se informace podle odstavce 6 vedou, má právo na požádání seznámit se bezplatně s údaji, které jsou o něm vedeny.

(8) Pojišťovna přistupuje k získaným údajům jiné pojišťovny tak, jako by šlo o údaje z její vlastní činnosti.

§ 129a

(1) Pojišťovna umožní na základě písemné žádosti oprávněné osoby, po ukončení šetření pojistné události, nahlížet této osobě do spisu vedeného pojišťovnou v souvislosti s touto událostí nebo obdobného záznamu o průběhu šetření škodné události a pořizovat z něho za úplaty výpisy nebo kopie, a to z těch záznamů, které se týkají důvodu zamítnutí poskytnutí pojistného plnění nebo

jeho výpočtu. Tím není dotčena povinnost pojišťovny zachovávat mlčenlivost o skutečnostech podle § 127.

(2) Pojišťovna žádosti podle odstavce 1 nevyhoví, pokud na základě jejího písemného dotazu jí příslušný orgán z důvodu ohrožení řízení o trestném činu nebo projednávání správního deliktu s nahlížením do spisu pojišťovny sdělí písemně svůj nesouhlas. Pojišťovna je povinna odeslat tento písemný dotaz příslušnému orgánu do 30 dnů ode dne podání žádosti podle odstavce 1, pokud bylo v souvislosti s pojistnou událostí zahájeno trestní nebo správní řízení.

Příloha č.6 Dodatek o prohlídce vozidla

Dodatek o prohlídce vozidla k Pojistné smlouvě Autopojištění Combi Plus III

č. ze dne . .

uzavřené mezi:

Pojistitel Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, Pobřežní 665/23, 186 00 Praha 8,
Česká republika, IČO 63 99 85 30, zapsaná v Obchodním rejstříku vedeném MŠ v Praze, oddíl 3, vložka 3433

a

Pojistník Jméno a příjmení / Obchodní firma
Místo trvalého pobytu / sídlo
Rodné číslo / IČO

Pojistník a pojistitel se dohodli, že shora označená Pojistná smlouva se doplňuje takto:

- Pojistitel pro pojištění vozidla uvedeného v této pojistné smlouvě vyžaduje vstupní prohlídku. Z tohoto a níže uvedených důvodů je nutnou podmínkou, aby se pojistník ve vlastním zájmu neodrodeně objednal a nechal provést prohlídku pojištěného vozidla odborným pracovníkem společnosti Global Expert, s.r.o., za účelem zjištění, zda není vozidlo poškozeno a zda souhlasí jeho vytavení a identifikační znaky s údaji ve velkém technickém průkazu (musí být k dispozici při prohlídce).

Kontakt: telefonický: pracovní dny od 8:00 do 20:00 h,
víkendy a svátky od 9:00 do 17:00 h **841 444 555**
písemný: pracovní dny od 8:00 do 16:00 h **zakazky@gexpert.cz**

Údaje nutné k vytvoření zakázky:

- Číslo pojistné smlouvy,
- RČ resp. IČO klienta, jméno a příjmení resp. název firmy, adresa resp. sídlo,
- RZ (SPZ) vozidla, tovární značka a typ, VIN, rok výroby/první registrace vozidla,
- Místo prohlídky (Drive-in Global Expert, www.globulexper.cz - sekce Kde nás najdete), PSČ,
- Jméno a příjmení kontaktní osoby a telefon

- Termín vstupní prohlídky může objednat a prohlídku vozidla podstoupit pojištěný nebo jiná pojištěným pověřená osoba.
- Vstupní prohlídku je povinen pojištník podstoupit nejpozději **do 14 dnů od data počátku** pojištění. Prohlídka však může být provedena i v období mezi sjednáním a datem počátku pojištění.
- Na konci vstupní prohlídky obdrží pojištník protokol o provedené prohlídce vozidla včetně zjištěných nedostatků a informace, zda zjištěný technický stav vozidla může mít vliv na případný zánik pojistné smlouvy.
- Smluvní strany se dohodly, že všechna pojištění sjednaná touto pojistnou smlouvou s výjimkou pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla, pojištění skel vozidla, úrazového pojištění osob ve vozidle, pojištění asistence plus, pojištění asistence CAR/TIR plus, pojištění asistence přípojného vozidla, pojištění nákladů na nájem náhradního vozidla, pojištění zavazadel ve vozidle a pojištění Servis Pro zanikají 14. den od počátku pojištění ve 24:00 h, pokud:
 - pojištník nepodstoupil s pojištěným vozidlem vstupní prohlídku ve lhůtě uvedené v odst. 3 tohoto Dodatku nebo
 - vstupní prohlídka byla provedena, avšak technický stav vozidla je pro účely pojištění nevyhovující (např. dle VPHAV 1/15 článek 2 odst. 2.).
 Takový zánik pojištění bude kvalifikován jako zánik dohodou smluvních stran
- Tento dodatek nabývá platnosti podpisem oběma smluvními stranami s účinností od počátku pojištění dle pojistné smlouvy, ke které je sjednán.

Datum sjednání Dodatku:

.....
podpis pojistníka

.....
podpis a razítko pojišťovacího zprostředkovatele nebo
zaměstnance pojistitele